

 SIVILRETTS-
FORVALTNINGEN

Årsrapport 2024

Kapittel 1: Lederens beretning

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) fikk fra 1. januar 2024 et nytt organisasjonskart, med nye ledere og medarbeidere i nye seksjoner. Endringen har gjort virksomheten bedre dimensjonert for dagens oppgaver, og bedre rustet for utfordringer som ligger foran oss.

I tråd med føringer i tildelingsbrev har fagområdene vergemål, voldserstatning og fri rettshjelp blitt prioritert i 2024.

Det er min vurdering at rettssikkerheten til brukerne av våre ordninger i hovedsak er godt ivare tatt:

- Det er en positiv utvikling innen selvbestemmelse og opplæring i vergemålsordningen.
- Raske avklaringer i klagesaksbehandlingen bidrar til god innarbeidelse av ny voldserstatningslov.
- Statsforvalterne behandler søknader om fri rettshjelp med gjennomgående god kvalitet.

Vergemål: Statsforvalterne har et tydelig fokus på selvbestemmelse og frivillighet

SRF vurderer at kvaliteten på arbeidet i vergemålsforvaltningen i hovedsak er god, og at rettssikkerheten til personer med verge ivaretas. Statsforvalterne har et tydelig fokus på selvbestemmelse og frivillighet ved opprettelse av vergemål, og legger vekt på opplæring, veiledning og tilsyn for å sikre at vergemålet utøves i tråd med lovverket. Statsforvalterne har varierende måloppnåelse på saksbehandlingstid, særlig gjelder dette sakstypen *opprett vergemål* der flere embeter ikke klarte målkravet. Vergeregnskapskontrollen er gjennomført i henhold til kravene i de fleste embeter.

Samtidig ser jeg en positiv utvikling innen selvbestemmelse og opplæring. Flere samtaler med personer med vergemål bidrar til bedre tilpasning av vergemålet, og økt bruk av e-læringskurs styrker vergenes rolleforståelse.

Jeg vil også fremheve viktige tiltak for å gjøre vergemålsordningen mer effektiv og brukervennlig. Innføringen av *Ny økonomikomponent i vergemålsapplikasjonen (NØK)* og milepælen i prosjektet *Digitalt vergeregnskap (DIVE)*, med avtalen mellom SRF og Bits, markerer viktige fremskritt i forvaltningen.

Voldserstatning: Raske avklaringer og bedre informasjon bidrar til god innarbeidelse av ny lov

Voldserstatningsloven har virket i to år og raske avklaringer i klagesaksbehandlingen bidrar til en god innarbeidelse av ny lov. Det er i 2024 gjennomført en rekke tiltak knyttet til informasjon og veiledning som har positiv effekt og som har bidratt til at informasjon om voldserstatningsmyndigheten er blitt mer tilgjengelig og brukervennlig.

Samtidig er det ikke tilfredsstillende at det fortsatt er store restanser og lang saksbehandlingstid etter gammel lov. Iverksatte og planlagte tiltak, som økt bemanning hos KFV, vil kunne gi bedre effekt i løpet av 2025. SRF mener likevel at ytterligere tiltak må vurderes for å sikre en raskere nedbygging av restansen. Jeg vil følge utviklingen tett.

Fri rettshjelp: Statsforvalterne behandler søknader med gjennomgående god kvalitet

Det er SRFs vurdering at statsforvalterne behandler søknader om fri rettshjelp med gjennomgående god kvalitet, og at det er stor grad av rettslikhet. Tendensen fra 2023, hvor flere faller inn under rettshjelpsordningen fortsatt også i 2024. SRF har ledet arbeidet med å utvikle en rettshjelpsapplikasjon (RAPP). Høsten 2024 ble det iverksatt flere risikoreduserende tiltak for å sikre prosjektets fremdrift, slik at forslag til endringer i regelverk for rettshjelp skal kunne tre i kraft i løpet av første halvår 2025.

Sekretariatsfunksjoner: Gir nødvendig støtte

I 2024 har SRF brukt mye kapasitet og ressurser til etablering av nye sekretariatsfunksjoner og vi ivaretar nå 11 sekretariatsfunksjoner. I juli ble Varslingsombudet for politiet etablert på Hamar og i september ble Partnerdrapskommisjonen etablert. Vi har også gjennomført omfattende arbeid for etableringen av Tilsynsrådet for kriminalomsorgen, som nå er samlokalisert med KFV i Vardø. Det er gjennomført rekrutteringsprosesser for å sikre bemanning ved oppstart.

I tillegg har vi i 2024 utviklet en ny grunnopplæring og et e-læringskurs for forliksrådsmedlemmer, som vil styrke kompetansen i deres viktige rolle.

Jeg mener vi har lyktes godt med å etablere sekretariatsfunksjoner som gir uavhengige kommisjoner, råd og tilsyn nødvendig støtte til forberedende saksbehandling, juridisk bistand og administrativ oppfølging. Arbeidet med å utvikle effektive og helhetlige sekretariatsfunksjoner vil fortsette i 2025.

Gode resultater og god ressursutnyttelse

Samlet sett har SRF gode resultater i 2024, og det har vært god utnyttelse av tilgjengelige ressurser. Tilpasningen til nye oppgaver har vært krevende, men SRF vurderer at de gjennomførte tiltakene har styrket organisasjonen og lagt et solid grunnlag for videre utvikling.

Siv Hallgren
direktør

Kapittel 2: Introduksjon til virksomheten og hovedtall

SAMFUNNSOPPDRAG

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) forvalter statlige ordninger på tvers av sivil- og strafferetten. Ordningene skal sikre individets rettigheter, rettslikhet og bidra til god rettspleie. Treffsikker og rask saksbehandling samt samhandling med relevante aktører skal bidra til at ordningene oppfyller sitt formål. SRF skal være en pådriver for at ordningene styres, forvaltes og utvikles med best mulig effekt for brukerne og samfunnet. Vårt arbeid skal baseres på et faglig godt grunnlag.

VERDIER

Samfunnsoppdraget skal løses med forankring i våre verdier: service, tillit, effektivitet, respekt og kvalitet (STERK).

VÅRE OPPGAVER

SRF er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (departementet). Våre arbeidsoppgaver er knyttet til behandling av enkeltsaker og direktoratsoppgaver.

SRF har vedtakskompetanse innenfor ulike sivilrettslige felt inkludert vergemål, rettshjelp, erstatning etter strafforfølgning, tomtefeste, stadfestelse av testamenter samt saker etter voldserstatningsloven og voldsoffererstatningsloven.

SRF er sentral vergemålsmyndighet. Vi har etatsstyringsansvaret for statsforvalteren på områdene vergemål og rettshjelp og har også ansvar for styring av Kontoret for voldsoffererstatning (KFV). I tillegg forvalter vi garantiordningen for bobehandling ved mistanke om økonomisk kriminalitet, eksigible gjeldsbrev, tilskuddsordningen for spesielle rettshjelpiltak samt er sentralmyndighet for Haagkonvensjonene 1965 og 1970 om forkynning og bevisopptak.

SRF er også sekretariat for Stortingets utvalg for rettferdsvederlag, Den rettsmedisinske kommisjon, Barnesakkyndig kommisjon, Barnevernets tvisteløsningsnemnd, Konkursrådet, Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll, Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendingsinternatet, Klagenemnda for kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner, Partnerdrapskommisjonen og Politiets varslingsombud.

SRF skal særlig bidra til å nå følgende sektormål i justissektoren:

- Rettsikkerhet

Justis- og beredskapsdepartementet har fastsatt 4 virksomhetsmål for SRF i 2024:

VIRKSOMHETSMÅL 1: PERSONER SOM HAR VERGE FÅR IVARETATT SINE INTERESSER

SP 1 - Utvikling i kompetansen til verger

SP 2 - Utvikling i tilsynet med verger

VIRKSOMHETSMÅL 2: EN EFFEKTIV OG VELFUNGEREDE VERGEMÅLSORDNING

SP 3 - Utvikling i kvaliteten i økonomiforvaltningen

VIRKSOMHETSMÅL 3: EN RETTSSIKKER, EFFEKTIV OG BRUKERVENNLIG VOLDSESTATNINGSORDNING

SP 4 - Utvikling i klagesaksbehandlingen

SP 5 - Utvikling i saksbehandlingstid og restanser

VIRKSOMHETSMÅL 4^[1]: EN EFFEKTIV OG BRUKERVENNLIG RETTSHJELPSORDNING

SP 6 - Utvikling i saksbehandlingen

SRF har mottatt følgende oppdrag i 2024:

OPPDRAK 1

Utvikle en rettshjelpsapplikasjon.

OPPDRAK 2

Forberede oppnevning av medlemmer til kommisjonen (Barnesakkyndig kommisjon) fra og med 1. september 2024.

OPPDRAK 3

Etablere sekretariat for Tilsynsrådet for kriminalomsorgen.

OPPDRAK 4

Helhetlig gjennomgang av rundskrivet om sivile rettsanmodninger.

OPPDRAK 5

Foreslå tiltak for å tydeliggjøre midlertidige vergers rolle i straffesaker hvor barn er fornærmet eller etterlatt.

OPPDRAK 6

Følgende oppgaver vedrørende standardsatsene i ordningen med erstatning etter strafforfølgning:

- Utarbeide forslag til hvordan satsene bør fastsettes og på hvilket nivå.
- Vurdere de økonomiske og administrative konsekvensene av alternativene i punkt 1.

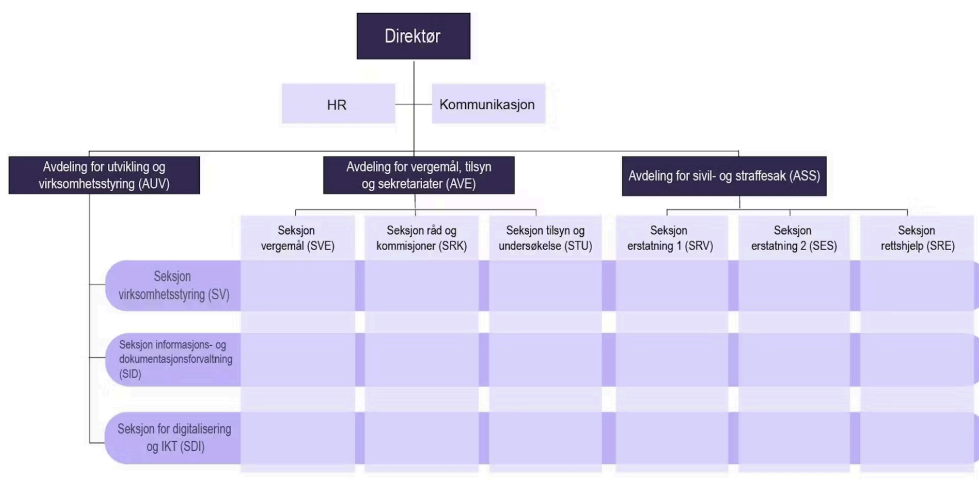
OPPDRAK 7

Vurdere innretningen på etablering av KFV som et nasjonalt kunnskapssenter for voldserstatning.

ORGANISERINGEN AV STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

SRF har 100 ansatte, inkludert timelønnede og ansatte i ulønnet permisjon per 31. desember 2024. Antall årsverk er om lag 75. Virksomheten er lokalisert i Oslo og på Hamar og er organisert i tre avdelinger. Ledergruppen bestod i 2024 av:

- Direktør: Siv Hallgren
- Avdelingsdirektør i Avdeling for utvikling og virksomhetsstyring: Janne Karlsen
- Avdelingsdirektør i Avdeling for vergemål, tilsyn og sekretariater: Anette Bleikelia Musæus
- Avdelingsdirektør i Avdeling for sivil- og straffesak: Kristina Kjeverud

NØKKELTALL/VOLUMTALL

Tabell 2.1 Sentrale volumtall for virksomheten

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkome klagesaker vold	626 [1]	521	896	948	1023
Innkome klagesaker vergemål	276	331	333	401	522
Innkome saker alle saksfelt totalt	15 691	16 048	14 633	14 403	14 525

1) Ny og gammel lov

Tabell 2.2 Nøkkeltall

	2024	2023	2022	2021	2020
Antall årsverk	75	70	67	68,7	66
Tildeling kap. 473 (mill.kr) [1]	121,04	57,46	55,7	58,75	55,77
Regnskap kap. 469 (mill.kr) [2]		43,95	41,24	43,63	40,16
Driftsutgifter kap. 473/469 (mill. kr) [3]	114,09	101,79	96,78	101,53	92,74
Lønnsandel av driftsutgifter kap. 473/469 (%) [3]	61	61	64	64,6	63,40

1) SRF forvalter totalbevilgningen på kapittel 473, post 01, og har ansvar for tildeling av midler til Kontoret for voldsoffererstatning. Beløpet representerer SRFs andel av tildelingen under dette kapittelet.

2) Frem til og med 2023 forvaltet SRF totalbevilgningen på kapittel 469, post 01, for vergemålsområdet. Tallet viser SRFs regnskapsførte utgifter på dette kapittelet. Fra og med 2024 er midler til drift av sentral vergemålsmyndighet overført til kapittel 473, post 01.

3) Fra og med 2024 omfatter beløpet kun regnskapsførte utgifter på kapittel 473, post 01.

Kapittel 3: Årets aktiviteter og resultater

3.1 Vergemål

Vergemål er en velferdsordning for personer som trenger hjelp og støtte for å ivareta rettighetene og pliktene sine på lik linje med andre. Alminnelig vergemål er frivillig. Vergen skal gi god beslutningsstøtte og utøve oppdraget i tråd med personens vilje og behov. Vergemålet skal tilpasses den enkelte og ikke være mer omfattende enn nødvendig.

Statsforvalteren er lokal vergemålsmyndighet og behandler saker i førsteinstans. Statsforvalteren skal også rekruttere, lære opp og føre tilsyn med verger.

SRF er sentral vergemålsmyndighet. Hovedoppgavene er etatsstyring og budsjettansvar, overordnet ansvarlig for faglig utvikling og kapitalforvaltning, klagesaksbehandling, forvaltning av saksbehandlingssystemet VERA og tilsyn med statsforvalterens oppgaver etter vergemålsloven.

I 2024 hadde rundt 43 000 voksne personer i Norge et frivillig vergemål.

SRF vurderer at kvaliteten på arbeidet i vergemålsforvaltningen i hovedsak er god, og at rettssikkerheten til personer med verge ivaretas. Det er flere statsforvaltere som trekker frem at tildelte midler på vergemålsområdet kan utgjøre en risiko for måloppnåelse. I tildelingsbrevet til statsforvalterne for 2024 har SRF tilpasset antall sakstyper med målkrav til statsforvalterenes risikovurderinger.

Statsforvalterne rapporterer at de jobber systematisk for å ivareta rettssikkerheten til personer med verge. Statsforvalterne fokuserer på selvbestemmelse og frivillighet ved opprettelse av vergemål, og legger vekt på opplæring, veiledning og tilsyn for å sikre at vergemål utøves i tråd med lovverket. Det er variasjoner mellom embetene hvordan de ulike oppgaver utføres. Årets rapportering viser at statsforvalterne tidvis vektlegger oppgavene ulikt.

Statsforvalterne har varierende måloppnåelse på saksbehandlingstid, særlig gjelder dette sakstypen *opprett vergemål* der flere embeter ikke klarte målkravet.

Vergeregnskapskontrollen er gjennomført i henhold til kravene i de fleste embeter. Antall gjennomførte samtaler med personen det er aktuelt å opprette vergemål for har økt. Dette sikrer bedre tilpasning av vergemål og samtidig øker bevisstheten om alternative løsninger. Økende bruk av e-læringskurs for verger bidrar til bedre rolleforståelse, og flere statsforvaltere har styrket rutinene for rask avslutning av vergemål for de som ikke lenger ønsker verge.

Enkelte embeter uttrykker bekymring for at en økende arbeidsmengde på feltet sammenholdt med begrensede ressurser kan gå utover kvaliteten i både saksbehandling og veiledning. Statsforvalterne i Vestland (SFVL) og Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (SFOS) peker spesielt på utfordringer knyttet til ressurssituasjonen. Flere embeter peker særlig på kapasitetsutfordringer knyttet til økning i antall stadfestelser av fremtidsfullmakter.

SRF har i 2024 fortsatt arbeidet med å utvikle og heve kvaliteten i vergemålsordningen slik at den blir mer effektiv og bedre for brukeren. Dette inkluderer:

- Digitalt vergeregnskap (DIVE)
- Ny økonomikomponent i vergemålsapplikasjonen (NØK)
- Oppdraget fra Justis- og beredskapsdepartementet om midlertidige verges rolle i straffesaker der barn er fornærmet eller etterlatt, som beskrevet i *Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner*.

STATISTIKK

Antallet voksne med vergemål har økt de to siste årene. I 2024 ble det opprettet i overkant av 6 700 vergemål for voksne, en økning på om lag 4 prosent sammenliknet med 2023. Enkelte embeter (Møre og Romsdal og Rogaland) opplevde en oppgang på nesten 30 prosent, mens andre hadde en nedgang på rundt 10 prosent (Vestland og Vestfold og Telemark).

Andelen begjæringer som ikke fører til opprettelse av vergemål har økt jevnt de siste årene. Statsforvalterne opprettet ikke vergemål i 35 prosent av de innkomne begjæringer i 2024. Det er fortsatt variasjoner mellom embetene, men de er mindre enn for 2-3 år siden. Flere embeter har rapportert om en økende oppmerksomhet på å veilede personer mot alternative ordninger når dette vurderes som mer hensiktsmessig enn vergemål. Dette kan ha bidratt til at en mindre andel av begjæringene ender i et vergemål.

Tabell 3.1 Antall personer med vergemål

	2024	2023	2022	2021	2020
Totalt antall vergemål (EMA ikke medregnet [1])	63 618	62 520	63 781	64 732	64 292
Sakstype "voksen"	43 304	42 769	42 301	42 561	42 281
Opprettet nye vergemål for voksne	6 724	6 486	6 624	6 325	7 667
Andel begjæringer om vergemål som blir vergemål %	65	67	71	72	76
Enslige mindreårige asylsøkere (EMA)	1 694	1 531	1 228	467	420
Fratakelse av rettslig handleevne	355	337	307	296	280
Antall saker "mindreårige"	13 112	13 399	13 583	13 844	

1) EMA - Enslige mindreårige asylsøkere

Vergemål med fratakelse av den rettslige handleevnen besluttes av domstolen. Dersom det er nødvendig for å avverge vesentlig skade eller ulempe, kan statsforvalteren treffe midlertidig vedtak om vergemål inntil det foreligger endelig avgjørelse i saken. Statsforvalteren skal straks bringe vedtaket inn for tingretten, et krav de rapporterer at de i all hovedsak overholder.

Statsforvalterne rapporterer at fratakelse av vergeoppdrag skjer i tilfeller der vergen ikke oppfyller sine plikter, eller det avdekkes avvik i vergens utførelse av oppdraget. Bekymringsmeldinger er ofte utgangspunktet for fratakelsessaker. SRF har ikke statistikk fra statsforvalterne om antall fratakelse av vergeoppdrag.

Det har vært en mindre økning i antallet verger som har over 100 oppdrag de siste tre årene. Oppfølging av vergene med mange oppdrag er en viktig del av tilsynsarbeidet.

Tabell 3.2 Antall vergeoppdrag pr verge - vergemål for voksne per 21.12.2024

Antall oppdrag	Antall verger 2024	Antall verger 2023	Antall verger 2022
1 oppdrag	24 342	24 165	23 918
2-5 oppdrag	1 592	1 571	1 549
6-10 oppdrag	264	284	302
11-20 oppdrag	227	215	241
21-100 oppdrag	264	267	247
Over 100	17	13	12
Sum verger	26 706	26 515	26 269

UTVIKLING I VERGEMÅLSMIDLER I KAPITALKONTO

Når statsforvalterne oppretter vergemål, skal personens økonomiske midler – hvis de overstiger to ganger folketrygdens grunnbeløp (G) - som hovedregel omgjøres til kontante midler og settes på kapitalkonto i bank. Midlene til personer med verge, fordeles normalt på tre kontotyper:

KONTOTYPER

Kapitalkonto

- Midler over 2 G
- Statsforvalteren disponerer
- Plasseres i kvalifiserte banker og spareprodukter

Vergekonto

- Midler inntil 2 G, løpende utgifter og inntekter
- Vergen disponerer i tråd med persons ønsker og vilje
- Vergen har rapporteringsplikt

Brukskonto

- Personen med verge disponerer
- Vergen har ikke disposisjonsrett eller rapporteringsplikt

Statsforvalterne forvalter 24,6 mrd. kroner på konto tilhørende person med verge fordelt på om lag 32 000 konto og i om lag 50 banker.

Danske bank har i 2024 avsluttet personmarkedet i Norge, inklusive kapitalkontoene i vergemålsordningen. Nordea er ny vergemålsbank i 2024 og har inngått avtale med Danske bank om å overta kunder i Norge som ikke gjør et aktivt valg om en annen bank.

Tabell 3.3 Vergemålsmidler

Sakstype	2024	2023	2022	2021	2020
Voksen	17,4	16,8	16,0	16,1	15,4
Mindreårig	6,7	6,5	6,1	6,1	6,0
Annet	0,5	0,5	0,6	0,7	0,6
Sum	24,6	23,8	22,7	22,9	22,0

Virksomhetsmål 1 - Personer som har verge får ivaretatt sine interesser

For å sikre at personer med verge får ivaretatt sine interesser er det nødvendig med god ivaretagelse av individtilpasning og selvbestemmelse. Statsforvalterne rapporterer i hovedsak at de prioriterer dette høyt ved opprettelse av vergemål.

Digitaliseringen av vergefullmakter har vist seg å være et godt verktøy for individtilpasning. Personer med verge får nå vergemål som er mer tilpasset deres behov og ønsker.

ANDELEN GJENNOMFØRTE SAMTALER

Gjennomføring av samtaler med personer som trenger verge bidrar til å sikre frivillighet og individtilpasning. De siste årene har det vært en økning i samlet andel gjennomførte samtaler hos statsforvalterne.

Statsforvalterne understreker i sine rapporteringer viktigheten av å gjennomføre slike samtaler, for å ivareta personens vilje og behov. Selv om samtaler er en prioritert oppgave, varierer imidlertid gjennomføringen mellom embetene. Hovedinntrykket er allikevel at det i stor grad gjennomføres samtaler med personen før vergemål opprettes, der det er mulig.

Flere statsforvaltere peker på utfordringer knyttet til gjennomføring av samtaler, særlig i de sakene der det er vanskelig å oppnå kontakt med personen eller der personen ikke er i stand til å kommunisere. Det blir også pekt på utfordringer i saker der personen er under påvirkning av påvirkende med motstridende interesser.

Samtlige embeter rapporterer at kapasitetsutfordringer påvirker prioriteringen av samtaler. For å møte disse utfordringene har embetene iverksatt ulike tiltak som bedre organisering, alternative kommunikasjonsmetoder og digitale løsninger for å øke samtaledekningen.

På fagsamlingen for statsforvalterne som SRF arrangerte i 2024, ble det lagt vekt på betydningen av god kommunikasjon og tilrettelegging av samtaler. Videreutvikling og forbedring av verktøy for å tilpasse kommunikasjon og bruk av hjelpemidler, vil være viktig fremover.

Et sentralt tiltak fra SRF for å bidra til en god gjennomføring av samtaler har vært samtalemetodikken "*Med den andre for øye*"^[1]. SRF mener at det fortsatt er behov for kompetanseheving og styrking av ferdigheter i samtalemetodikk.

Tabell 3.4 Andel gjennomførte samtaler 2021-2024 i prosent

	2024	2023	2022	2021
Statsforvalteren i Agder	73	76	73	65
Statsforvalteren i Innlandet	66	59	42	50
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	59	65	53	52
Statsforvalteren i Nordland	59	53	39	48
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	59	51	38	42
Statsforvalteren i Rogaland	62	65	48	47
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	79	76	66	59
Statsforvalteren i Trøndelag	71	63	35	40
Statsforvalteren i Vestland	64	60	50	59
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	53	53	58	53
Samlet resultat	63	59	46	48

TRYGG ØKONOMIFORVALTNING

Statsforvalteren skal føre tilsyn med vergene og kontrollere vergerapportene (tidligere regnskapene) i tråd med vergemålsloven og -forskriften. Hovedformålet med tilsyn og kontroll av vergerapportene er å sikre at vergene rapporterer og forvalter midlene til personer med verge i henhold til fastsatte krav.

I 2024 gjennomførte SRF en ny anbudsrunde for anskaffelse av ekstern revisjon av vergemålsforvaltningen. EY ble igjen valgt som ekstern revisor. Revisors oppgave er å gjennomgå statsforvalterens kontroll av vergerapportene og forvaltning av kapitalkontoene. Revisor gjennomfører sine handlinger for å konkludere i samsvar med standarden ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon".

Revisor konkluderte i sin rapport med at vergekontrollen 2024 ikke var godkjent. Årsaken til underkjent rapport var:

- En statsforvalter kontrollerte ikke vergeregnskap grunnet kapasitetsutfordringer.
- En statsforvalter godkjente et vergeregnskap der kontoutskrift ble levert i redigerbart format (Excel), i strid med kravene.
- Ett vergeregnskap ble godkjent uten at kontoutskriftene for samtlige måneder var fullstendig.

SRF og EY har informert statsforvalterne om funnene. For de øvrige åtte statsforvalterne ble det ikke avdekket feil eller mangler under revisors kontroll.

Det har generelt blitt bedre kvalitet i gjennomføringen av kontrollene de siste årene og kontrollene er gjennomført i henhold til kravene i de fleste embeter. Revisors kontroll har nulltoleranse for feil for å oppnå en godkjent totalkonklusjon

EY fant ingen avvik i kontrollen av statsforvalterens forvaltning av kapitalkontoene.

FOU-oppdrag om kapitalforvaltningsmodellen for personer med verge

SRF fikk høsten 2023 oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet om å gjennomføre FoU-prosjektet om evaluering av forvaltningsmodellen for vergemålsmidler^[2]. Prosjektet skulle vurdere innretningen på dagens modell for forvaltning av midler tilhørende personer med verge, særlig med hensyn til at alminnelig vergemål er et frivillig støttetiltak og prinsippet om selvbestemmelse, renteutviklingen og endringer i folks investeringsvaner.

SRF inngikk en avtale med KPMG om å vurdere alternative produkter og modeller for kapitalforvaltningen.

KPMG har analysert dagens modell og vurdert tre alternative investeringsmodeller. De anbefaler å videreføre flere produkter i dagens kapitalforvaltningsmodell og foreslår også å introdusere Boligsparing for ungdom (BSU) som et standardisert spareprodukt. I tillegg anbefales det å vurdere en modell som bygger på en fond-i-fond-løsning, som kan gi mer fleksibilitet og bedre avkastningsmuligheter tilpasset den enkeltes behov og risikovillighet.

SRF oversendte rapport med funn og anbefalinger til departementet i juli 2024.

KLAGESAKER

SRF har gjennom klagesaksbehandlingen ikke funnet indikasjoner på at rettssikkerheten til personer med verge ikke er ivaretatt.

I 2024 har SRF behandlet et betydelig antall klagesaker fra statsforvalterne og restansen er redusert med 40 prosent sammenliknet med året før. Nedbyggingen av restansene har foreløpig ikke hatt innvirkning på saksbehandlingstiden, da SRF har prioritert å behandle de eldste klagesakene. Restansesituasjonen anses likevel som tilfredsstillende. SRF jobber kontinuerlig for å sikre en mer effektiv behandling av klagesaker.

Det har vært en nedgang i innkomne klagesaker sammenliknet med de tidligere årene. Andelen klagesaker som gis medhold er på tilnærmet samme nivå. Det kan tyde på god kvalitet og kompetanse hos statsforvalterne. I likhet med tidligere år har de fleste klagesakene i 2024 omhandlet vergegodtgjøring.

Tabell 3.5 Resultater 2020-2024 Klagesaker vergemål

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkomne klagesaker	276	331	333	401	522
Behandlede klagesaker	323	284	319	489	441
Restanse	70	117	70	56	145
Saksbehandlingstid (mnd.)	4,4	4	2,5	3,5	2,8
Andel klagesaker som gis medhold %	21	19	19	24	24

Styringsparameter 1: Utvikling i kompetansen til verger

For å utføre vergeoppdraget på en god måte trenger vergen oppdatert og relevant kompetanse. Vergene skal gi personen de er verge for nødvendig støtte til å utøve sin rettslige handleevne og de skal utføre vergeoppdraget i tråd med personens vilje.

Statsforvalteren har ansvar for at vergene får den opplæringen de trenger for å utføre oppdraget på en forsvarlig måte og har etablert rutiner for å lære opp, veilede og følge opp verger, før og under vergeoppdrag. Mange embeter gir individuell veiledning i forbindelse med oppnevning og ved behov. De fleste gjennomfører veiledningssamtaler med foreslåtte verger både før og etter oppnevning for å sikre at de forstår oppgavene sine. I tillegg sendes skriftlige veiledere til nye verger, og regelmessige nyhetsbrev bidrar til kontinuerlig oppdatering.

ØKT BRUK AV E-LÆRINGSKURS

SRFs e-læringsplattform tilbyr ti kurs og bidrar til å styrke vergers kunnskap om vergemålsordningen og deres rolle. Det er behov for å oppdatere enkelte kurs og SRF vil følge opp dette. Bruken av e-læringskurs har økt betydelig fra 2023 til 2024. Det var nesten 2 360 nye verger som gjennomførte introduksjonskurs i 2024. Dette antallet har vært stabilt.

Flere statsforvaltere melder at e-læringskursene er et viktig verktøy for å styrke kompetansen til vergene. Statsforvalterne oppfordrer vergene til å ta kurs, blant annet ved oppnevningen. Statsforvalterne arbeider særlig for at vergene skal ta introduksjonskurset. Noen uttrykker bekymring for at de ikke har kapasitet til å følge opp om vergene faktisk gjennomfører e-læringskursene. For å frigjøre ressurser til mer målrettet opplæring har noen embeter besluttet å avslutte andre opplæringstiltak.

FASTE VERGERS KOMPETANSE OG OPPFØLGING AV ALMINNELIGE VERGER

SRF vurderer at de faste vergene ofte har fått opplæring og opparbeidet seg erfaring som gir dem kompetanse til å utføre oppdraget på en god måte. Flere statsforvaltere rapporterer at de holder kurs for faste verger, og samtlige oppfordrer dem til å ta e-læringskurs.

Alminnelige verger har en fordel ved at de kjenner personen fra før. Samtidig peker flere statsforvaltere på utfordringer med opplæring og oppfølging av verger med få oppdrag, og de er bekymret for at manglende opplæring kan føre til feil i vergeutøvelsen. Flere statsforvaltere rapporterer at de må nedprioritere deler av opplæringen på bakgrunn av ressursutfordringer, og at dette særlig gjelder opplæringen og oppfølgingen av de

alminnelige og nærstående vergene. Gjennomgangen av fjorårets vergeregnskapskontroll viser at verger med få oppdrag oftere får ikke godkjent enn verger med flere oppdrag. Statsforvalterne rapporterer at hovedårsaken til at regnskapene ikke blir godkjent er manglende innlevering. Dette understreker behovet for ytterligere opplæring og støtte til denne gruppen.

SRF har etablert et opplæringsnettverk for statsforvalterne for å stimulere til økt praktisk samhandling og erfaringsutveksling. Nettverket gir statsforvalterne mulighet til å utveksle erfaringer og lære av hverandre og har jobbet med ulike temaer som omhandler interessene til personer med verge og oppfølging av vergene. I 2024 har nettverket hatt tre møter og særlig diskutert hvordan informasjon om vergeoppgaven, herunder opplæring og kurs kan formidles og nå ut til flere verger.

Det er særlig lagt vekt på å forbedre opplæring av de alminnelige vergene. Nettverket har utarbeidet et nytt informasjonsskriv som skal brukes ved oppnevning av verger. Målet er å gi alle verger lik og god informasjon. Det vurderes også å utvikle et nytt kurs som er spesielt tilpasset for alminnelige og nærstående verge.

SRF vil fortsette arbeidet med å evaluere nettverkene for å legge til rette for at statsforvalterne kan samarbeide om opplæring.

Styringsparameter 2: Utvikling i tilsynet med verger

Statsforvalterne skal føre tilsyn med vergene. Tilsynet er viktig for å kontrollere om vergene ivaretar interessene til personen de er verge for og utfører oppdraget i tråd med lov, forskrift og vedtak. Tilsynsarbeidet er en viktig del av vergemålsforvaltningen og bidrar til rettsikkerhet, rettslikhet og effektivitet. Som overordnet tilsynsmyndighet har SRF ansvar for å påse at statsforvalterne oppfyller sin tilsynsforpliktelse. SRF har over tid iverksatt flere tiltak for å styrke dette arbeidet.

Omfanget av tilsynsarbeidet varierer mellom embetene, avhengig av kapasitet, saksmengde og prioriteringer. Mens noen embeter har systematiske oppfølgingsrutiner, er andre primært reaksjonsbaserte, hvor tilsyn gjennomføres som respons på bekymringsmeldinger eller funn i vergeregnskapskontroller.

Økonomiforvaltning er et tilbakevendende tema i de fleste tilsynssaker. Flere embeter rapporterer om tilfeller hvor verger ikke har oppfylt sine forpliktelser i henhold til regelverket, enten ved manglende rapportering, feilaktig disponering av midler eller misforståelser knyttet til vergens rolle i økonomistyring. Samtidig viser erfaringer at mange bekymringsmeldinger oppstår på grunn av misforståelser mellom personer med verge, verge og pårørende. I mange tilfeller kan veiledning og tett oppfølging være tilstrekkelig for å rette opp i slike situasjoner.

Det er SRFs vurdering at statsforvalterens system for tilsyn med vergers økonomiforvaltning og oppfølging av bekymringsmeldinger i hovedsak er tilfredsstillende.

SRF erfarer likevel at det er behov for å arbeide videre med å styrke og systematisere statsforvalternes tilsynsarbeid for å sikre enn mer enhetlig tilnærming og lik praksis. Dette gjelder særlig statsforvalterens systematiske egeninitierte tilsyn.

For å styrke statsforvalterens tilsynsarbeid har SRF blant annet opprettet et nettverk for tilsyn der statsforvalterne kan utveksle erfaringer og finne felles løsninger. Nettverket har hatt tre møter i 2024. Nettverket har ferdigstilt arbeidet knyttet til tilsyn med vergens ivaretagelse av selvbestemmelse. Statsforvalterne har delt erfaringer om hvordan de arbeider med risikovurderinger og om det er fellestrekk i saker der det avdekkes feil. Nettverket har også diskutert hvordan de kan etablere en felles metode for risikovurderinger for å identifisere potensielle brudd på regelverk og vedtak.

SRFS TILSYN MED STATSFORVALTEREN

SRF skal føre tilsyn med statsforvalterens oppgaver på vergemålsfeltet. Tilsynet skal særlig rettes inn mot en kontroll av at oppgavene utføres i samsvar med lov eller forskrift, og at det sikres enhetlig praksis som skaper rettsikkerhet og rettslikhet.

SRF har behandlet 30 bekymringsmeldinger knyttet til statsforvalterens arbeid med vergemålssaker. Flertallet av disse gjelder klager på oppnevnt verge, eller manglende svar og oppfølging fra statsforvalteren i den forbindelse. I tillegg mottar vi klager på statsforvalterens saksbehandling og saksbehandlingstid.

Bekymringsmeldingene kommer i hovedsak fra pårørende til personer med verge, men også fra personen med verge selv eller andre. SRF har funnet grunn til å undersøke enkelte saker nærmere. I fire saker fant vi avvik i statsforvalterens saksbehandling, som statsforvalteren er bedt om å følge opp. Åtte saker ble avsluttet etter innledende undersøkelser, mens 18 ble avsluttet uten undersøkelser fra vår side. De fleste av disse gjelder klager på oppnevnt verge og ble sendt videre til statsforvalteren for videre oppfølging.

SRF mottok 28 nye bekymringsmeldinger i 2024. Det har ikke vært gjennomført noen planlagte tilsyn med spesifikke temaer i 2024.

Virksomhetsmål 2 – En effektiv og velfungerende vergemålsordning

SRF har arbeidet videre med å sikre en effektiv og velfungerende vergemålsordning. Brukervennlig og tilgjengelig informasjon om ordningen har vært et sentralt tema i 2024. Dette har også vært drøftet i flere etatsstyringsmøter med statsforvalterne gjennom året.

Som en del av dette arbeidet tok SRF våren 2024 initiativ til å samle all informasjon på vergemålsfeltet på én nettside. Prosjektet ble forankret i Statsforvalterenes arbeidsutvalg og på ledersamlingen i november 2023. I april 2024 ble www.vergemal.no lansert som en ny felles informasjonsplattform for vergemålsmyndighetene.

Målet med nettsiden er å sikre mer enhetlig og koordinert informasjon, samtidig som statsforvalternes egne nettsider kun skal inneholde embetsspesifikk informasjon. Redaksjonen, bestående av representanter fra SRF og statsforvalterne, jobber med forslag til endringer og vurderer hvordan nettsiden kan videreutvikles. Det ble delt erfaringer etter omleggingen av nettsider på SRFs ledersamling for statsforvalterne i november 2024. Erfaringen er at det er positivt at all informasjon samles på ett sted. SRF vil fortsette å utvikle nettsidene slik at det er lett å finne informasjon.

SRF har i større grad tatt i bruk statsforvalternett (SF-nett) som informasjonskanal om vergemål til statsforvalterne. Det sikrer en mer helhetlig kommunikasjon med statsforvalterne. SRF erfarer at den nye kommunikasjonskanalen fungerer godt og er mer effektiv. SRF deler blant annet relevant informasjon om fagutvikling, utviklingsarbeid og driftsmeldinger om VERA.

Fagledersamlingen i november 2024 fokuserte primært på erfaringsutveksling og samarbeid mellom statsforvalterne. Temaene omfattet prioritering av oppgaver, tilsynsarbeid, statsforvalterens veilednings- og opplæringsplikt, erfaringer etter nettsideomlegging samt godtgjøring til verger. Deltakerne inkluderte både linjeledere og fagledere fra statsforvalterne. SRF erfarer at samlingen er verdifull for faglig utvikling, og tilbakemeldinger tyder på at statsforvalterne har stor nytte av å møtes for å diskutere prioriteringer og oppgaveløsning.

FREMIDSFULLMAKTER - ØKNING OG UTFORDRINGER

Fremtidsfullmakten er en privatrettslig ordning. Flere private aktører – både kommersielle og ideelle – tilbyr veiledning om hvordan man skriver en fremtidsfullmakt. Statsforvalternes veiledningsplikt gjelder særlig vergemålslovenes formkrav, ytre rammer for innholdet til fremtidsfullmakten og reglene om ikrafttredelse og stadfesting. Nærmere veiledning om hvordan fremtidsfullmaktens innhold kan tilpasses den enkeltes behov og ønsker, bør søkes hos rettshjelper eller advokat. Det nærmere innholdet i fullmakten er ikke en del av vergemålsmyndighetenes rolle.

Statsforvalteren kan stadfeste at fremtidsfullmakter har trådt i kraft. I 2024 stadfestet statsforvalterne at om lag 4 600 fremtidsfullmakter hadde trådt i kraft, en økning på om lag 29 prosent sammenlignet med året før. Økningen var høyere i 2023 (45 prosent), men bruken av fremtidsfullmakter viser fortsatt en jevn vekst.

Tabell 3.6 Stadfesting av ikrafttredelse av fremtidsfullmakter

2024	2023	2022	2021	2020	2019
4 651	3 616	2 489	1 596	1 016	434

Flere statsforvaltere melder at fremtidsfullmakter er blitt et ressurskrevende område. Statsforvalterne mottar flere henvendelser knyttet til tolkning av fremtidsfullmakter. Statsforvalterne rapporterer også at de ofte behandler saker der personen har en fremtidsfullmakt som ikke fullt ut dekker behovet for representasjon, og at det derfor er behov for å opprette et begrenset vergemål som supplement til fremtidsfullmakten.

Samtidig opplever statsforvalterne en betydelig pågang fra publikum som etterspør veiledning både om utforming av fremtidsfullmakter og saksbehandlingstid i stadfestelsessakene. Mange har begrenset kjennskap til de juridiske kravene for at en fullmakt skal være gyldig. Statsforvalterne peker derfor på behovet for bedre informasjon til befolkningen om hvordan fremtidsfullmakter bør utformes for å være juridisk gyldige.

SRF vil arbeide med å tilby tilgjengelig og klar informasjon med vekt på hva som er vergemålsmyndighetenes rolle og hva statsforvalterne kan bistå med. Ny felles informasjonsplattform for vergemålsmyndighetene vil være et viktig verktøy i denne sammenheng.

Gitt den opplevde ressursituasjonen er det viktig at statsforvalterne prioriterer riktig og i henhold til SRFs styringssignaler. På ledersamlingen i november understreket SRF at statsforvalterne har et ansvar for å gi veiledning og konkret bistand i saker som faller innenfor deres samlede kompetanseområde. Dersom veiledningsbehovet gjelder forhold utenfor statsforvalterens kompetanse, er det ikke et krav at statsforvalteren innhenter eksternt kompetanse. I slike tilfeller bør statsforvalteren henvise til den relevante myndigheten som kan bistå vergen. Dette prinsippet er også beskrevet i veilederen «Statsforvalterens opplærings-, veilednings- og bistandsplikt», tilgjengelig på www.vergemal.no

SAKSBEHANDLING OG MÅLOPPNÅELSE

Statsforvalterne skal sikre forsvarlig saksbehandling og riktige avgjørelser til rett tid. SRF har satt resultatmål for saksbehandlingstid innenfor to sentrale sakstyper:

- Opprettelse av vergemål for voksne (80 % av vedtakene skal fattes innen 90 dager).
- Klagesaksbehandling (80 % av sakene skal behandles innen 60 dager).

Måloppnåelsen i 2024 er på samme nivå som 2023 på begge sakstypene. Den samlede måloppnåelsen påvirkes negativt av at Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (SFOS), som behandler flest saker, har svak måloppnåelse.

Det er til dels store variasjoner i måloppnåelse mellom statsforvalterne, og flere embeter har iverksatt tiltak for å forbedre resultatene. Effektene av flere av tiltakene forventes først i 2025.

Statsforvalterne peker først og fremst på en krevende ressursituasjon og høy arbeidsbelastning som årsak til lav måloppnåelse. Flere peker også på høy turnover og sykdom som årsak for lav måloppnåelse. Det har vært nødvendig å omdisponere ressursene for å nå målkrav, noe som går utover øvrige oppgaver og fører til lang saksbehandlingstid.

SRF vil følge utviklingen fremover inkludert resultatene av tiltakene. SRF har en forventning om at forbedrede interne prosesser vil bidra til en mer effektiv oppgaveløsning i embetene. Blant annet har SFOS gjennomført en helhetlig

organisasjonsgjennomgang i 2024 og har etablert en ny organisasjonsmodell som trådte i kraft i desember. Formålet har vært å bedre måloppnåelsen, oppnå en høyere grad av medarbeidertilfredshet, redusere turnover og sykefravær.

Måloppnåelsen varierer betydelig mellom embetene på sakstypen *opprett vergemål for voksne*. Statsforvalteren i Møre og Romsdal behandlet 100 prosent av sakene innen 90 dager, mens SFOS kun behandlet 32 prosent av sakene innen 90 dager. SFOS gjennomsnittlige saksbehandlingstid var 104 dager. Seks av embetene har oppnådd eller nærmer seg målet, mens tre embeter er langt unna resultatkravet.

Måloppnåelsen er jevnt høyere på klagesaksbehandling, og de fleste av embetene oppnår målet om 80 prosent innen 60 dager.

Tabell 3.7 Statsforvalterens måloppnåelse for prioriterte sakstyper 2020-2024 (resultatmål i 2024 i parentes)

	2024	2023	2022	2021	2020
Opprett vergemål for voksne (80% av vedtakene skal være fattet innen 90 dager)	63	64	74	76 [1]	78
Klagesaksbehandling (80 % innen 60 dager)	77	78	76	74	63

1) Resultatmål endret i 2023 og kravet fra 2019 til 2022 var: Opprett vergemål (80 % innen 70 dager)

2) Kun SFOV hadde dette som resultatmål i 2023

Statsforvalterne fikk i 2024 et nytt resultatmål: «*Saker hvor vergehavere ikke lenger ønsket verge er avsluttet raskt*». Bakgrunnen for dette var at SRF, blant annet gjennom tilsyn, hadde avdekket saker der avslutning av enkelte vergemål tok for lang tid. Rapporteringen fra embetene viser variasjoner i saksbehandlingstid. Noen embeter oppgir at slike saker vanligvis behandles i løpet av få dager, mens andre rapporterer en behandlingstid på 2–4 uker. Enkelte saker krever mer utredning, for eksempel hvis det er andre enn personen med verge som har fremmet ønsket eller at saken berører spørsmål om midlertidig fratakelse av rettslig handleevne. Flere embeter rapporterer at økt oppmerksomhet på disse sakene gjennom 2024 har medført bedre rutiner og kortere saksbehandlingstid.

Styringsparameter 3: Utvikling i kvalitet i økonomiforvaltningen

Hovedmålet med prosjektet *Digitalt vergeregnskap* (DIVE) er å digitalisere kontrollen av vergens økonomiforvaltning, gjennom digital innhenting og gjennomgang av skatte- og bankopplysninger. Forventede effekter av prosjektet er en mer ressurseffektiv løsning for alle parter og et bedre grunnlag til å identifisere risikosaker for kontroll.

DIVE-prosjektet nådde et nytt viktig delmål sommeren 2024. Arbeidet med utredning og kartlegging for innhenting av bankdata er fullført og DSOP^[3] har godkjent utredningsarbeidet. Avtalen mellom SRF og Bits (bank- og finansnæringens infrastrukturselskap) ble undertegnet i desember. Tidligere har prosjektet gjennomført innhenting av skattedata tilhørende person med verge i vergemål med rapporteringsplikt (tidligere regnskapsplikt).

SRF tar i bruk delmål fra prosjektet etter hvert som de blir realisert. Vergene trenger ikke lenger sende inn kopi av skattemeldingen tilhørende person med verge sammen med vergerapporten (tidligere vergeregnskapet). I løpet av 2025 vil SRF se på muligheten for å benytte innhentet bankdata til å plukke risikosaker for nærmere gjennomgang hos statsforvalterne.

I 2024 har SRF analysert tilgjengelige data og tidligere kontrollhistorikk for å finne fellestrekk i sakene med avvik. Målet har vært å treffe bedre på utvalg av risikosaker. Analysearbeidet ble lagt til grunn for det sentrale uttrekket statsforvalterne kontrollerte i 2024. Analysearbeidet ga god effekt. Blant de utvalgte sakene fikk 29 prosent konklusjonen "ikke godkjent" under vergekontrollen i 2024, en økning fra 22,5 prosent i 2023.

Prosjektet *Ny økonomisk komponent* (NØK) ble realisert i november 2024, og erstattet det tidligere økonomisystemet Agresso. Den nye løsningen er integrert i VERA og kommunikasjonen med bankene skjer gjennom en tredjepartsløsning med Aritma. NØK forventes å gi gevinster i form av redusert ressursbruk, kortere saksbehandlingstid og en tryggere kapitalforvaltningsordning. I forbindelse med NØK har Regelboken^[4] blitt oppdatert i 2024. Oppdateringene gjelder blant annet tekniske endringer som påvirker operasjonelle krav som bankene skal oppfylle. SRF har mottatt noen umiddelbare positive tilbakemeldinger om at den nye løsningen er mer brukervennlig og raskere enn tidligere løsning.

I januar 2024 lanserte SRF en oppdatert og mer brukervennlig versjon av bankportalen på www.vergemal.no. Bankportalen gir en oversikt over banker som er kvalifisert til å motta vergemålsmidler på kapitalkonto som forvaltes av statsforvalterne. I tillegg kan personer med verge og verger sammenligne renter på tilgjengelige standardprodukter, noe som gjør det enklere å velge den beste spareløsningen.

SRF har systemeieransvaret for vergemålsapplikasjonen VERA og har gjennom 2024 hatt et særskilt fokus på å gjøre arbeidsdagen mer effektiv for saksbehandlere og verger. Oppetiden på løsningen var i 2024 på 99,7 prosent som er en styrkning mot 2023 da oppetiden var på 99,5 prosent.

Søknader og henvendelser til vergemålsmyndighetene sendes via Altinn. Ved inngangen til 2024 lanserte SRF nye skjemaer på Altinn, versjon 3.0. Omtrent 50 prosent av all post sendes nå digitalt via Altinn. For enkelte dokumentkategorier som vergeregnskap er 86 prosent av innsendingene digitale.

Bruken av applikasjonen Digital Post gjør det mulig for statsforvalterne å sende ut post digitalt. I 2024 økte andel digitale utsendingene. Mange av de ulike komponentene i VERA er modernisert, men den grunnleggende tekniske arkitekturen i VERA er den samme som ble valgt i forbindelse med vergemålsreformen i 2013. SRF vil derfor gjennomføre en evaluering av hvordan applikasjonen best kan ivareta nåværende og fremtidige behov i vergemålsforvaltningen.

OPPDRAK - OPPTRAPPINGSPLAN MOT VOLD OG OVERGREP MOT BARN OG VOLD I NÆRE RELASJONER

SRF fikk i supplerende tildelingsbrev nr. 1 av 29.04.24 i oppdrag å:

«foreslå tiltak for å tydeliggjøre midlertidige vergers rolle i straffesaker hvor barn er fornærmet eller etterlatt, blant annet ved samtykke til medisinske undersøkelser og samtykke til fritak fra taushetsplikt. Oppdraget skal utføres i samarbeid med Politidirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet.»

SRF leverte svar på oppdraget i desember 2024.

SAKER FOR DOMSTOLENE, SIVILOMBUDET OG DISKRIMINERINGSNEMNDA

Domstol

Det har vært få saker for domstolene i 2024. En sak ble hevet før hovedforhandling. En sak om fratakelse av rettslig handleevne ble nektet fremmet for Høyesterett og en sak er ennå ikke ferdigbehandlet.

Sivilombudet

Sivilombudet fant grunn til å undersøke nærmere to klagesaker hos SRF, men avsluttet undersøkelsessakene etter tilbakemelding fra SRF.

Den første saken gjaldt SRFs avslag på krav om erstatning for innbetalt vergegodtgjøring som overskred fast årlig godtgjøring for verger. SRF gjorde en fornyet vurdering, og kom frem til at det forelå ansvarsgrunnlag etter skadeserstatningsloven § 2-1 punkt 1. Selv om det ikke forelå et brudd på vergemålsloven § 18, var avtalen som Statsforvalteren hadde inngått med vergen i strid med godtgjøringssatsene.

I den andre klagesaken stilte Sivilombudet spørsmål ved SRFs vurdering av nærståendes rettslige klageinteresse i en sak om oppnevning av verge. SRF fremholdt at saken var behandlet i tråd med ombudets uttalelse i SOM-20217-301 og SRFs forvaltningspraksis. SRF mente likevel at det burde ha blitt undersøkt om klagen over vergeoppnevningen var sendt inn av vergehaveren ved hjelp av de pårørende. SRF gjorde derfor en fornyet behandling av saken.

Diskrimineringsnemnda

Diskrimineringsnemnda behandler to klager som gjelder kapitalforvaltningen av vergemålsmidler. Spørsmålet er om kapitalforvaltningen innebærer diskriminering av personer med verge, blant annet når det gjelder innskuddsvilkår, rentevarsling og informasjonsplikt. Diskrimineringsnemnda behandlet klagesakene i nemndsmøte 31. mai 2024. Nemndas uttalelse i sakene er enda ikke kommet.

3.2 Voldserstatning

Voldsutsatte eller deres etterlatte kan tilkjennes erstatning fra staten, slik at de sikres erstatning for tap uavhengig av skadevolders økonomi. Erstatningskravet behandles av domstolen i straffesaken mot skadevolder, og kan kreves utbetalt av Kontoret for voldsoffererstatning (KFV). KFV krever regress fra skadevolder. Er ikke erstatning tilkjent ved dom, kan voldsutsatte eller deres etterlatte på nærmere vilkår søke erstatning fra KFV.

Voldserstatningsloven trådte i kraft 1. januar 2023 og erstattet voldsoffererstatningsloven. Den nye loven ble supplert med voldserstatningsforskriften som trådte i kraft 1. januar 2024.

KFV utbetaler erstatning tilkjent ved dom og behandler søknader om voldserstatning. SRF har fra 1. januar 2023 vært klageinstans for KFVs vedtak både etter nytt og gammelt regelverk.

Virksomhetsmål 3: En rettssikker, effektiv og brukervennlig voldserstatningsordning

Voldserstatningsloven har virket i to år og SRFs foreløpige vurdering er at voldserstatningsloven i all hovedsak har ført til en enklere, mer forutsigbar og effektiv erstatningsordning i tråd med lovens intensjoner.

SRF og KFV har i hovedsak oppnådd gode resultater i saksbehandlingen etter nytt regelverk. KFV effektuerer krav om erstatning tilkjent ved dom fortløpende. Erstatning tilkjent i dom er i 91 prosent av sakene utbetalt innen 12 dager. SRF har kort saksbehandlingstid på klagesaker etter ny lov. Raske avklaringer i klagesaksbehandlingen bidrar til rettsutvikling og praksis på området, samt god implementering av nytt regelverk.

Inngangen av søknader etter ny lov har økt i 2024. Til tross for at KFV har behandlet flere søknader sammenliknet med 2023, har ikke dette vært tilstrekkelig til å gjøre opp for den økte saksinngangen. KFVs restanse og saksbehandlingstid for disse sakene fortsetter å øke også i 2024.

For å forenkle søknadsprosessen og øke effektiviteten har KFV i 2024 iverksatt flere tiltak:

- KFV har oppdatert og videreutviklet digitale søknads- og klageskjemaer. Dette bidrar til at brukerne i større grad sender inn fullstendig og korrekt informasjon. Mer effektiv innhenting av informasjon vil ha en positiv innvirkning på saksbehandlingstiden.
- KFV har tatt i bruk bedre digitale styringsverktøy for intern oppfølging av saker.

Digitale løsninger som ble etablert for å oppnå målet om tilnærmet automatisk utbetaling av erstatning tilkjent ved dom er videreført fra 2023. SRF har vurdert ulike tilnærminger for å videreutvikle løsningene, blant annet er det avklart at en videreutvikling av utbetalingsløsningen ikke skal være knyttet til prosjektet *Elektronisk samhandling i straffesakskjeden (ESAS)*. Nåværende løsning, basert på dagens roller og ansvar, ivaretar målet om tilnærmet automatisk utbetaling.

For å sikre best mulig utnyttelse av saksbehandlingskapasiteten har SRF arbeidet med ulike tiltak for å effektivisere saksbehandlingen. SRF har også arbeidet med klart og brukertilpasset språk, både i vedtak og på nettsider. Samtidig er det er lagt vekt på kvalitetssikring slik at like saker behandles likt, og i tråd med nyere retts- og forvaltningspraksis.

Saksbehandlingstiden i saker etter gammelt regelverk har økt betydelig i 2024 og utgjør fortsatt en rettssikkerhetsrisiko. KFV har også mottatt kritikk fra Sivilombudet, som i 2024 konkluderte med at KFV hadde brutt forvaltningsloven § 11a første ledd, som krever at saker skal avgjøres "uten ugrunnet opphold" og "innen rimelig tid"^[5].

KFV og SRFs arbeid med å snu den negative utviklingen i saker etter gammelt regelverk, har foreløpig ikke gitt god nok effekt. Det er en forventning om at iverksatte tiltak vil gi en positiv effekt på saksbehandlingen i 2025. Ytterligere tiltak må imidlertid vurderes for å sikre en raskere nedbygging av restansen.

FORBEDRET INFORMASJON OG VEILEDNING

For å sikre en god innarbeidelse av ny lov og overgang til ny forskrift har SRF og KFV forbedret informasjon om ordningen ut til brukeren. Det er viktig at brukeren forstår sine rettigheter og har mulighet til å fremme krav og søknader innenfor lovens frister. Bedre informasjon vil også kunne bidra til å redusere antall søknader som ikke oppfyller lovens vilkår.

I tildelingsbrevet for 2024 fikk KFV i oppdrag å videreutvikle nettsider og styrke informasjonsarbeidet. Ny versjon av nettside ble lansert 19. juni 2024. Et viktig tiltak er den digitale testen «*har du rett til voldserstatning?*». Testen bidrar til økt forutsigbarhet for søkerne, og hjelper søker med å forstå sine rettigheter. Den kan også bidra til å redusere unødvendige henvendelser og effektivisere saksbehandlingen. Foreløpig er det for tidlig å konkludere på om den oppdaterte nettsiden har redusert andre typer henvendelser til KFV, men trafikken har vært betydelig og testen har vist seg å være et nyttig verktøy for potensielle søkere.

KFV overvåker og analyser bruken av nettsiden for å fortsette å tilpasse og videreutvikle informasjon til brukerne.

Tiltakene har bidratt til at informasjon om voldserstatningsordningen er blitt mer tilgjengelig og brukervennlig.

KOMPETANSEHEVING OG SAMARBEID MED RELEVANTE AKTØRER

SRF har i 2024 arbeidet for å styrke kompetansen om nytt regelverk, både internt og i samarbeid med andre aktører. Dette har inkludert:

- Samarbeid med domstoler og politi for å forbedre informasjonen om voldserstatning til skadelidte, advokater og/eller verger.
- Møter og andre kontaktpunkter med påtalemyndighetene, domstolen/Domstoladministrasjonen, Bistandsadvokatutvalget, Riksadvokaten, Regjeringsadvokaten, samt KFV.
- Formidling av informasjon om ordningen til rettshjelptiltakene. [TiIskot til spesielle rettshjelpstiltak](#)
- Arbeidet med å forslå tiltak for å tydeliggjøre midlertidige vergers rolle i straffesaker hvor barn er fornærmet eller etterlatt, blant annet ved samtykke til medisinske undersøkelser og samtykke til fritak fra taushetsplikt. Dette omtales nærmere i avsnittet om vergemål.

EVALUERING AV VOLDSESTATNINGSLOVEN

I 2024 ble det besluttet at voldserstatningsloven skal evalueres i 2025, etter at loven har virket i to år og forskriften i ett år. Formålet med evalueringen er å få forskningsbasert kunnskap om virkningene av den nye loven og få bedre kunnskap om hvordan den praktiseres. SRF har bidratt inn i forberedelsene til evalueringen, og vil fortsette å bidra til evalueringen i 2025.

Styringsparameter 4: Utvikling i klagesaksbehandlingen
KLAGESAKSBEHANDLING – NY VOLDSERSTATNINGSLOV

Behandling av klagesaker etter ny lov har hatt høy prioritet, og saksbehandlingstiden er kort. SRF har arbeidet for en enhetlig, effektiv og forutsigbar klagebehandling. SRF har også hatt fokus på prinsipielle avklaringer i lovverket, og har blant annet klaggjort rammene for den overordnede kontrollen KfV skal gjøre når de mottar krav.

Voldserstatningsforskriften, som trådte i kraft 1. januar 2024, gir hjemmel for erstatning til barn som har opplevd vold mot nærstående, og for ettergivelse av renter påløpt under soning på statens regresskrav mot skadevolderen. SRF har så langt mottatt få klagesaker knyttet til disse bestemmelsene i forskriften.

Økning i klagesaker

Antall klagesaker etter ny lov har økt betydelig sammenliknet med 2023. Dette er en naturlig konsekvens av at KfV behandler vesentlig flere søknader i 2024. Mange av klagesakene har grunnlag i straffbare forhold som ikke omfattes av voldserstatningsloven.

Særlig gjelder dette kroppskrenkelse^[6] og vinningslovbrudd^[7].

En del klagesaker gjelder erstatning for tap som ikke har vært fremmet og behandlet av domstolen sammen med straffesaken^[8]. Nytt regelverk bygger på et premiss om at hele den skadelidtes erstatningskrav/tap skal behandles av domstolen som en del av straffesaken. Erstatningskrav som kunne ha vært fremmet for og behandlet av domstolen i forbindelse med straffesaken, kan ikke senere eller istedenfor fremmes direkte for KfV. SRF har god dialog med Riksadvokaten for å forbedre og videreutvikle samhandlingen mellom de aktører som er relevante ved domstolsbehandlingen av erstatningskravene.

Etter den nye loven kan både den som har søkt om volderstatning og den påståtte skadevolder i saken klage på enkeltvedtakene fra KfV. Det ble behandlet 335 klager, og andel klager som ble gitt medhold i 2024 var 7,5 prosent. Om lag en tredjedel av klagen som førte frem i 2024 var klager fra påstått skadevolder. Disse gjaldt i det vesentligste bevisvurderingen.

Selv om andel klager som gis medhold er noe høyere i 2024 enn i 2023, er den fortsatt lav. Dette kan tyde på at ordningen har blitt enklere å administrere og mer forutsigbar.

Tabell 3.8 Resultater SRF 2023 - 2024

	2024	2023
Innkomne klagesaker	329	133
Behandlede klagesaker	335	98
Restanse	24	35
Saksbehandlingstid SRF (mnd)	1,7	1,1
Andel klager som gis medhold (%)	7,5	4,1
Tilkjent erstatning i klageomgang (mill. kroner)	1,2	0,01

KLAGESAKSBEHANDLING – VOLDSOFFERERSTATNINGSLOVEN OG VOLDSOFFERERSTATNINGSFORSKRIFTEN

SRF har mottatt færre klagesaker etter gammelt regelverk i 2024 enn i 2023. Fordi KFV fortsatt har høye restanser, og i tillegg er tildelt ekstra ressurser til å arbeide ned restansen, vil SRF trolig fortsette å motta en jevn inngang av klagesaker etter gammel lov.

Tabell 3.9 Resultater SRF 2020-2024 - Voldsoffererstatningsloven

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkomne klagesaker	297	388	896	948	1023
Behandlede klagesaker	285	495	710	895	888
Restanse	572 [1]	584	661	513	464
Saksbehandlingstid erstatningsnemnda			11	11	10
Saksbehandlingstid SRF	21,6	13,8	6	5	5
Andel behandlet av SRF (%)			67,5	71,9	76
Andel klager som gis medhold	29,9	19,6	16,6	13,8	25
Tilkjent erstatning i klageomgang (mill kr)	34,7	21,6	9,3	10,4	13,5

1) Restansetallet for de ulike årene gir et øyeblikksbilde av hva restansen er ved årsskiftet. Det kan derfor være avvik fra logisk restanse. Det er usikkerhet knyttet til restansetallene for 2022 og 2023 grunnet overgang til nytt saksbehandlingssystem i 2022

I tillegg til rask behandling av klager knyttet til ny lov, har SRF i 2024 også prioritert behandling av de eldste klagesakene etter voldsoffererstatningsloven. En god del av disse sakene gjelder beregning av erstatningsbeløp i saker med stort og/eller uavklart skadeomfang.

Erstatning for fremtidig inntektstap og pensjonstap er en vesentlig årsak til økt erstatning i klageomgangen. Årsaker til at SRF har kommet til en høyere erstatning enn KFV kan være at SRF har utmålt hele det fremtidige tapet samlet basert på ny dokumentasjon, stabilisert skadeomfang og en mer avklart trygdesituasjon.

SRF har arbeidet med å sikre god intern kompetanse i vurdering og beregning av erstatning.

Behandling av flere eldre saker etter gammel lov har ført til en økning i gjennomsnittlig saksbehandlingstid, blant annet fordi klager selv har ønsket utsettelse for innhenting av sakkyndige vurderinger eller annen dokumentasjon.

Selv om medholdsprosenten i saker etter gammel lov har økt noe, mener vi at vedtakene fra KFV i hovedsak er i tråd med praksis og av tilfredsstillende kvalitet.

Regress

SRF har også i 2024 hatt et team for behandling av klager på regressvedtak etter gammel lov, med økt effektivitet og likebehandling som mål. Saksbehandlingstiden på disse sakene er betydelig redusert. Teamarbeidet blir videreført i 2025, med behandling av sakene fortløpende etter mottak.

Krav på regress ettergis sjeldent. Når klagen fører frem skyldes det som regel at regresskravet har vært satt frem for sent og derfor er foreldet.

Klagesaksbehandling i 2024 - nytt og gammelt regelverk

SRF mottok i 2024 om lag 20 prosent flere klagesaker enn i 2023. Totalt mottok SRF 719 klagesaker, inkludert:

- 93 klager på vedtak om regress fra skadevolder.
- 48 krav om ny behandling eller omgjøring av tidligere vedtak.

SRF behandlet totalt 717 klagesaker, inkludert:

- 97 regressklager.
- 56 krav om ny behandling eller omgjøring av tidligere vedtak.

SAKER FOR DOMSTOLEN OG SIVILOMBUDET

En forventet effekt av ny voldserstatningslov er flere domstolsbehandlede krav og færre søksmål knyttet til gyldighetsprøving av forvaltningens vedtak. Det er ikke kommet inn søksmål knyttet til saker avgjort etter ny lov.

SRF mottok stevning i fem saker i 2024, samme antall som i 2023. Søksmålene gjaldt vedtak fattet med grunnlag i voldsoffererstatningsloven. Det er avsagt dom i en sak, en sak er foreløpig stanset^[9], mens de øvrige sakene er under behandling. To av søksmålene gjelder foreldelse av regresskrav, noe som sjeldent har vært grunnlag for søksmål tidligere. Dette kan ha sammenheng med at ny lov har lempeligere regressregler enn gammelt regelverk, samt styrkede partsrettigheter for skadevolder.

SRF mottok to dommer og en kjennelse i 2024:

- I den ene dommen ble et vedtak om regress vurdert å være ugyldig. Retten mente at SRFs vurdering om å lempe (redusere) regresskravet ikke bygget på en tilstrekkelig bred skjønnsvurdering. SRF fattet et nytt vedtak hvor kravet om regress ble redusert med 50 prosent.
- Den andre dommen gjaldt forståelsen av overgangsreglene i ny lov og hvilken lov som skal anvendes i saken. Tingretten kom til at SRF korrekt hadde lagt til grunn at søknader som er sendt inn til KFV mens voldsoffererstatningsloven gjaldt, skal behandles etter gammelt regelverk. Dette gjelder selv om erstatningskravet trekkes og fremmes på nytt på et senere tidspunkt. Lagmannsretten har forkastet anken.
- Kjennelsen gjaldt spørsmål om sakskostnader, hvor saksøker ikke fikk medhold i sitt krav.

SRF mottok i 2024 ingen henvendelser fra Sivilombudet i nye klagesaker i 2024. I de to uttalelsene SRF mottok fant Sivilombudet ikke grunnlag for kritikk. I begge disse sakene hadde SRF ikke funnet grunnlag for å omgjøre et tidligere og gyldig forvaltningsvedtak.

Tabell 3.10 Oversikt - stevninger 2020-2024

	2024	2023	2022	2021	2020
Antall stevninger	5	5	3	8	1
Antall klager til Sivilombudet	0	7	8		

Styringsparameter 5: Utvikling i saksbehandlingstid og restanser

VOLDSERSTATNINGSLOVEN

I 2024 mottok KFV flere krav enn året før, og behandlet 20 prosent flere saker av denne sakstypen. Måloppnåelsen for kravsakene er høy og krav saker med dom behandles i hovedsak raskt. Hele 91 prosent av kravene ble utbetalt innen 12 dager. Likevel har restansen og den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden hos KFV økt.

Økt saksbehandlingstid skyldes en mindre andel av sakene som krever eksterne avklaringer, for eksempel i forbindelse med utbetalinger til mindreårige. Blant de ubehandlede kravene var 17 krav klare for utbetaling, mens 273 krav ventet på ytterligere saksopplysninger, som for eksempel en rettskraftig dom før erstatning kunne utbetales.

Tabell 3.11 Resultater KFV 2024 - Voldserstatningsloven

	2024	2023
Innkomne krav	1 610	1 534
Innkomne søknader	2 105	1 856
Behandlede krav	1 557	1 298
Behandlede søknader	1 534	983
Restanse krav	290	226
Restanse søknader	1 387	873
Saksbehandlingstid (dager) krav	25	19
Saksbehandlingstid (dager) søknader	105	79
Innvilgelse i % for søknader etter ny lov	17,1	20,4
Innbetalt regress (i 1000) for krav	32 656	11 392

KFV mottok 13 prosent flere søknader i 2024 enn i 2023, og behandlet samtidig 56 prosent flere saker. Til tross for produksjonsveksten har både restansen og gjennomsnittlig saksbehandlingstid økt.

Ved årsskiftet var restansen på 1 387 saker, hvorav 705 saker var klare til behandling, mens 682 saker manglet nødvendige opplysninger, ofte knyttet til politiets etterforskning eller annen dokumentasjon. Saker der det ikke foreligger en endelig avgjørelse fra politiet eller manglende dokumentasjon bidrar til lengre gjennomsnittlig saksbehandlingstid og økende restanse.

For å effektivisere saksbehandlingen har KFV prioritert rask behandling av enklere søknader samt utvidelse av fullmakter til flere saksbehandlere som ikke krever omfattende vurderinger. Saksbehandlingen på disse sakene er kort og har samtidig frigjort ressurser til mer komplekse saker.

Innvilgelsesprosenten har sunket fra 20,4 prosent i 2023 til 17,1 prosent i 2024. Ettersom ny lov har virket i kort tid, er det for tidlig å analysere og trekke konklusjoner på årsaker. KFV peker blant annet på at det er en høy andel av søknadene som ikke oppfyller vilkårene i loven.

VOLDSOFFERERSTATNINGSLOVEN OG VOLDSOFFERERSTATNINGSFORSKRIFTEN

I 2023 behandlet KFV 1 716 saker etter gammel lov, mens de i 2024 behandlet 1 239 saker. Dette er en nedgang på 28 prosent. KFV rapporterer at den primære årsaken til nedgangen er at de i 2024 har prioritert behandling av saker etter den nye voldserstatningsloven. Saksbehandling etter gammel lov har derfor hatt lavere prioritet.

I KfVs tildelingsbrev for 2024 heter det at "Utbetaling av erstatning tilkjent ved dom skal prioriteres. Alle søknader til KFV skal behandles innen rimelig tid». SRF har vært tydelige på at KFV må prioritere tiltak for kortere saksbehandlingstid og nedbygging av restanser både etter ny og gammel lov. KFV viser til at de har hatt en aktiv strategi for å redusere restanser etter gammel lov, men at sakene som nå behandles krever mer tid per sak. Videre viser de til at innføring av tiltak, som økt bemanning, effektivisering av arbeidsprosesser samt oppdatert og forbedret informasjon til søkerne, vil gi bedre resultater i 2025. SRF vil følge opp KfVs prioriteringer videre i styringsdialogen.

Tabell 3.12 Resultater KFV 2020-2024 - Voldsoffererstatningsloven og voldsoffererstatningsforskriften

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkommne søknader	232	664 [1]	6 170	4 658	4 642
Behandlede søknader	1 239	1716	3 983	5 028	4 694
Total restanse	4 714	5721	6794	4607	4980
Saksbehandlingstid KFV (dager) [4]	675	303	271	281	244
Erstatningsutbetalinger (mill. kr)	520,4	522 [5]	374	459	358
Innvilgelse i %	43,5	54,45	52,7	55	49,4

1) KFV har mottatt 369 saker som et resultat av fristutsettelse for å levere søknader etter voldsoffererstatningsloven. De øvrige sakene er tilleggsøknader knyttet til pågående saker.

3) Ytre saksbehandling var: 1010 dager i 2024, 519 dager i 2023, 407 dager i 2022, 448 dager i 2021, 420 dager i 2020.

4) Samlet utbetaling etter ny og gammel lov.

Restansene er bygget noe ned fra 2023, men restansebeholdning er fortsatt høy ved utgangen av 2024. 97 prosent av sakene i restansebeholdningen er over 16 måneder, noe som vil medføre vedvarende høy saksbehandlingstid inntil de siste sakene i restansen er ferdigbehandlet.

Tilleggsbevilgningen på 2 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett 2024, øremerket restansen etter gammelt regelverk, har så langt ikke gitt forventet effekt. Midlene er i hovedsak brukt til å øke bemanningen. Til tross for en økning i antall ansatte fra 26 til 30 gjennom 2024, har den samlede produksjonsveksten vært begrenset. SRF har en forventning om at økt bemanning bør gi en mer positiv effekt på saksbehandlingen i 2025 og vil følge det opp i styringsdialogen.

KFV rapporterer at det fortsatt er rekrutteringsutfordringer. De har i 2024 lyktes med å rekruttere kandidater fra Nord-Norge, og har også videreutviklet tiltak for å beholde medarbeidere.

Innvilgelsesprosent på søknader etter gammel lov har gått ned, da det kun er henlagte saker som gjenstår. Disse har generelt en lavere sannsynlighet for innvilgelse. Henlagte saker har ofte svakere bevisgrunnlag, manglende strafferettslig avklaring eller andre forhold som gjør det vanskeligere å innvilge erstatning. En større andel av de sakene som nå behandles, oppfyller ikke vilkårene for voldsoffererstatning.

REGRESS

Det er innbetalt 121 mill. kroner i regress i 2024, noe lavere enn året før. Statens innkrevingsentral står for innkrevningen av regresskravene. Nedgang i antall vedtak skyldes at det ikke fattes vedtak på regress for saker etter ny lov. Disse overføres direkte til Statens innkrevingsentral for oppfølging.

Tabell 3.13 Oversikt - regress 2020-2024

År	Innbetalte regresskrav (mill.kr)	Utestående regressfordringer (mill.kr)	Antall vedtak
2024	121	2 227	316
2023	123 [1]	1 989	974
2022	112	1 714	1 767
2021	111	1 643	2 323
2020	88	1 428	2 155

1) Samlet innbetaling etter ny og gammel lov.

KAPITTEL 473 POST 70 ERSTATNINGSUTBETALINGER

I 2024 ble det totalt utbetalt 520,4 mill. kroner. Utbetalingene fordelte seg med om lag 40 prosent på saker etter ny lov og 60 prosent på saker etter gammel lov. Dette er en relativt stor endring fra 2023, hvor utbetalingene etter ny lov utgjorde 31 prosent og etter gammel lov 69 prosent. Dette er en forventet utvikling ettersom flere saker behandles etter den nye loven.

KFV rapporterer at de høye utbetalingene de siste årene blant annet skyldes at det behandles flere saker med høye erstatningskrav, særlig knyttet til alvorlige voldshendelser. I tillegg har flere standardiserte erstatningskrav økt betydelig. Også årlige justeringer av grunnbeløpet i folketrygden(G) spiller inn.

Gjennomsnittlige utbetalinger etter de forskjellige sakstyper er:

	2024	2023
Krav	163 310	179 611
Søknad ny lov	126 931	79 369
Søknad gammel lov	436 871	263 166

Gjennomsnittlig utmåling av erstatning i utbetalingene i saker som er behandlet av domstolen etter at ny voldserstatningslov trådte i kraft, synes å være lav. Ny voldserstatningslov har virket i kort tid. SRF vil følge med på utviklingen i erstatningsutbetalingene. SRF er i dialog med KFV for å undersøke nærmere årsaker til variasjoner i utbetalinger.

I 2024 ble det utbetalt 60 G i 6 saker, mot 15 saker i 2023.

OPPDRAK - OPPFØLGING AV STORTINGETS ANMODNINGSTILTAK NR. 588 (2021-2022)

SRF fikk i supplerende tildelingsbrev nr. 8, av 1. desember 2023, i oppdrag å utrede hvordan KFV på best mulig måte kan styrkes som en kompetansearbeidsplass i Vardø i tråd med Stortingets vedtak. Rapporten ble levert i henhold til frist.

OPPDRAK - NASJONALT KUNNSKAPSSENTER FOR VOLDSERSTATNING

SRF fikk i supplerende tildelingsbrev nr. 2, av 24. mai 2024, i oppdrag å vurdere innretningen på etablering av KFV som et nasjonalt kunnskapssenter for voldserstatning.

Bakgrunnen var at regjeringen ønsker å etablere KFV som et nasjonalt kunnskapssenter for voldserstatning, jf. Prop. 104 S (2023–2024) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2024. Hovedformålet med etableringen er å styrke voldsutsattes tilgang på rådgivning i voldserstatningssaker. Rapporten ble levert i henhold til frist.

3.3 Fri rettshjelp

Virksomhetsmål 4 – En effektiv og brukervennlig rettshjelpsordning

Styringsparameter 6: Utvikling i saksbehandlingen

SRF har etatsstyringsansvaret for statsforvalterne på rettshjelpsområdet, og skal bidra til ensartet praksis og god kompetanse på feltet.

Det er SRFs vurdering at statsforvalterne behandler søknader om fri rettshjelp med gjennomgående god kvalitet, og at det er stor grad av rettslikhet. Selv om det i 2024 har vært en viss økning i omgjøringsprosenten i klageomgangen, er nivået på antall omgjøringer fortsatt relativt lavt og stabilt. Dette underbygger at det er stor grad av rettslikhet. Det vises til tabell 3.15.

I forbindelse med den uriktige praktiseringen av EØS-regelverket, er det gitt et særskilt rettshjelptilbud gjennom Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G 05/2019. Statsforvalterne har i 2024 mottatt 13 søknader gjennom dette rettshjelptilbudet, mot 19 i 2023. SRF har ikke mottatt saker som skal behandles etter det særskilte rettshjelptiltaket i 2024.

Det har fra 2023 til 2024 vært en økning på 4 prosent i statsforvalternes rettshjelpsforbruk over kapittel 470, post 01. Økningen i forbruk antas i det vesentlige å skyldes at offentlig salærsats ble oppjustert to ganger i 2024. Det antas også å ha sammenheng med at statsforvalteren i denne perioden har innvilget fri rettshjelp i noe flere saker enn i 2023. Videre rapporterer statsforvalterne samlet sett om en økt saksinngang på omtrent 12 prosent sammenliknet med 2023. Økningen vurderes i hovedsak å ha sammenheng med økningen i inntektsgrenser i hhv. 2022 og 2023, som har ført til at flere kvalifiserer til å få innvilget fri rettshjelp.

Andelen innvilgede og avslåtte søknader har vært relativt stabil, jf. tabell 3.14.

Statsforvalterne rapporterer om en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på om lag 5 uker. Dette er tilnærmet likt som foregående år.

Det er en nedgang på 63 prosent i søknader om fri rettshjelp fra advokat i saker om voldserstatning i 2024, sammenliknet med 2023 – fra 70 saker i 2023 til 26 saker i 2024^[10]. Også i 2023 var det en betydelig nedgang i disse sakene - om lag 50 prosent sammenliknet med 2022. Denne utviklingen er som forventet, da søknader etter ny voldserstatningslov, som trådte i kraft januar 2023, ikke er omfattet av rettshjelploven. Utgifter til advokat skal dekkes etter den nye voldserstatningsloven.

Videre har det i 2024 vært en nedgang i antall søknader fra voldsofre i erstatningssak mot gjerningsperson på om lag 42 prosent - 311 saker i 2024 mot 532 saker i 2023. For øvrige sakstyper er det ingen vesentlige endringer i saksinngang for søknader innkommet fra advokat.

Tabell 3.14 Statsforvalterens saksbehandling Rettshjelp 2020-2024

	2024	2023	2022	2021	2020
Fritt rettsråd (FR)	15 769	14 127	13 572	13 767	15 993
Fri sakførsel (FS)	450	380	387	415	349
Totalt FR og FS	16 219	14 507	13 959	14 182	16 342
Antall behandlede saker	13 531	13 356	12 286	12 105	14 987
Andel helt eller delvis innvilgede saker	87	89	90	89	91
Andel avslag. - Kap. 470 post 01	13	11	10	11	9

SRFS KLAGESAKSBEHANDLING

I 2024 har antallet innkomne klagesaker økt noe. SRF har behandlet tilnærmet like mange saker som vi har mottatt. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har over tid vært lav og ligger fortsatt på en måned. Medholdsprosenten er lav også i 2024, men er noe høyere enn tidligere år. SRF har ikke informasjon som tilsier at dette skyldes noe annet enn tilfeldige variasjoner. Antallet klagesaker er i tillegg på et såpass lavt nivå at enkeltsaker kan gi store utslag på andelen klager som gis medhold.

Det har vært en økning i antallet klagesaker som gjelder erstatningskrav mot skole og barnevern, der søker mener å være påført en personskade som følge av handlinger eller unnlater fra skole og/eller barnevernet. For å få medhold må søker dokumentere at det foreligger en personskade og sannsynliggjøre til en viss grad at skaden helt eller delvis relaterer seg til skadegjørende handlinger eller unnlater fra institusjonene. Slike saker omfatter mye dokumentasjon som strekker seg over en lengre tidsperiode, noe som gjør dem både utfordrende og tidkrevende å behandle. Mange av klagesakene omfatter også spørsmål om utvidet bevilling til fritt rettsråd.

Når det gjelder øvrige sakstyper, har det ikke vært vesentlige endringer i hva som blir påklaget.

SAKER FOR SIVILOMBUDET OG DOMSTOLENE

SRF har i 2024 hatt en sak for Sivilombudet og en sak for domstolen.

Saken for Sivilombudet omhandlet tilbakekall av klagerens statsborgerskap, knyttet til vurderingen av rettshjelploven § 16 tredje ledd sammenholdt med urimelighetsbestemmelsen i lovens § 16 femte ledd. Saken er avsluttet ved at det ble innvilget fri sakførsel i ankesaken. Den ble også fulgt opp med presiseringer i rundskrivet.

Saken for domstolen gjaldt rettslig prøving av gyldigheten av SRFs avslag på søknad om fri sakførsel i sak om stans og tilbakebetaling av trygdeytelser. Staten fikk medhold og saken ble ikke påanket.

Tabell 3.15 SRFs saksbehandling Rettshjelp 2020-2024

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkomne saker	352	321	316	313	348
Behandlede saker	339	325	306	333	355
Restanse	38	17	20	5	35
Saksbehandlingstid (mnd.)	1	1	1	1	1
Andel klager som gis medhold (%)	14	7,7	9,1	9,7	5,5

OPPDRAK - UTVIKLE EN RETTSHJELPSAPPLIKASJON

I 2024 fikk SRF i oppdrag å lede arbeidet med å utvikle en rettshjelpsapplikasjon (RAPP) [11]. SRF har samarbeidet med statsforvalterne, Domstoladministrasjonen, Trygderetten og Statsforvalterens fellestjenester (STAF) for å løse oppdraget. Oppdragets frist var 1. januar 2025.

På grunn av økt risiko knyttet til prosjektets leveranse iverksatte SRF høsten 2024 flere risikoreduserende tiltak. Til tross for dette viste en gjennomgang av gjenstående avklarings- og utviklingsbehov at sannsynligheten for å levere oppdraget innen fastsatt frist 1. januar 2025 var lav.

15. november 2024 informerte SRF departementet om prosjektets status - *Forespørsel om utsatt frist og økonomisk status*. SRF la frem en oppdatert fremdriftsplan der ny leveransedato var satt til 7. mai 2025. I tillegg ble det kort redegjort for den økonomiske statusen til prosjektet. SRF anbefalte og skisserte også en fase 2 av prosjektet for å utvikle ytterligere funksjonalitet. Under kartleggingen av nødvendige funksjonaliteter, ble enkelte behov satt på vent for å sikre en raskere ferdigstilling av førsteversjonen. Prosjektet vurderer imidlertid at enkelte av de utelatte funksjonalitetene har så stor nytteverdi at det anbefales å igangsette videre utvikling kort tid etter publiseringen av førsteversjonen.

Departementet ga sin tilslutning til ny fremdriftsplan^[12].

Det er fortsatt risiko knyttet til prosjektets fremdrift. SRF vil holde departementet orientert om relevant utvikling i risikobildet.

TILSKUDD TIL SPESIELLE RETTSHJELPSTILTAK

SRF forvalter tilskuddsordningen i henhold til [Forskrift om tilskudd til spesielle rettshjelptiltak](#). Tilskuddsordningen skal legge til rette for kostnadseffektive rettshjelpestilbud for særlige utsatte grupper og mennesker i en spesielt vanskelig situasjon, og som opplever at terskelen for å oppsøke ordinær juridisk bistand er høy.

SRFs erfaring gjennom flere år viser at tilskuddsmottakerne i stor grad bidrar til å oppfylle målene med tilskuddsordningen. De når ut til personer som ellers ikke ville ha oppsøkt juridisk bistand, enten på grunn av økonomiske forhold, manglende kunnskap om egne rettigheter eller begrenset kjennskap til norsk språk og samfunnsforhold. Flere tiltak driver også oppsøkende virksomhet, blant annet i rusmiljøer og i fengsler, for å nå de som ikke selv tar kontakt.

I 2024 bevilget Stortinget 74,29 mill. kroner til formålet. SRF mottok 55 søknader, hvorav 48 unike tiltak ble tildelt midler.

Internkontroll tiltakene

For å sikre god informasjon og forutsigbarhet kunngjøres tilskuddet på [Tilskudd.no](#) og SRFs nettside. Nettsiden gir en oversikt over statlige tilskudd til frivillige organisasjoner og bidrar til å nå ut til potensielle søkere. Resultatene av SRFs behandling, inkludert oversikt over tilskuddsmottakere og tildelte beløp, publiseres også på dette nettstedet.

Søknadene behandles i henhold til kriteriene i forskriften og vedtak fattes på bakgrunn av disse kriterier.

Tiltakene rapporterer til SRF om sin måloppnåelse innen 1. april påfølgende år. SRF gjennomgår rapporteringene og følger opp tiltakene ved eventuelle mangler eller avvik, for å sikre at midlene brukes i tråd med formålet til ordningen.

3.4 Erstatning etter strafforfølging

Erstatningsordningen kan gi rett til erstatning og oppreisning etter siktelse for straffbare forhold der den siktede frifinnes eller straffesaken henlegges.

Det er et mål at sakene behandles effektivt og med høy faglig kvalitet. I 2024 opprettholdt SRF en høy saksavvikling på omtrent samme nivå som i 2023.

Saksinngangen økte med 24 prosent i 2024, sammenliknet med 2023. SRF mottok 1599 saker, det høyeste antallet hittil. Den vedvarende høye saksinngangen de siste årene har ført til økte restanser og bidratt til at SRFs gjennomsnittlige saksbehandlingstid har økt med 6,3 måneder siden 2022.

Tabell 3.16 Resultater 2020-2024 Erstatning etter strafforfølging

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkomne saker	1599	1 289	1 301	1 125	975
Behandlede saker	965[1]	1 001	985	917	1 081
Restanse [2]	1567	1 006	622	377	164
Saksbehandlingstid (mnd.), SRF og Politiet [3]	13,2	10,5	8,4	7	8
Saksbehandlingstid, SRF	10	6,3	3,7	2	3
Saksbehandlingstid, Politiet	3,3	4	4,6	4	5
Andel tilkjent erstatning (%)	54	39	48	44	45
Utbetalinger (mill. kr)	79,4	38,1	32,5	18,3	33,97

1) I tillegg fattet SRF 17 vedtak etter omgjøringsbegjæring eller tilleggskrav.

2) Restansetallet for de ulike årene gir et øyeblikksbilde av hva restansen er ved årsskiftet. Det kan derfor være avvik fra logisk restanse. Det er noe usikkerhet knyttet til restansetallene for 2022 og 2023 grunnet overgang til nytt saksbehandlingssystem i 2022.

3) Avrunding av saksbehandlingstiden i saksbehandlingssystemet gjør at den totale saksbehandlingstiden kan bli høyere enn SRF og politiets saksbehandlingstid til sammen

Økningen i saksinngangen de siste tre årene skyldes flere faktorer. I 2024 kan økningen av antall saker i hovedsak tilskrives inngangen av bøtesoningssakene, som utgjør om lag 20 prosent.

En annen faktor er utviklingen i politiets henleggelse og oppklaringsprosent. Av straffesakene som ble påtaleavgjort i 2023 ble om lag 42 prosent regnet som oppklart^[13]. Totalt ble 64 prosent av alle saker som ble avsluttet i 2023 henlagt^[14].

Oppklaringsprosenten falt til et enda lavere nivå i 2024^[15]. En siste faktor som kan ha påvirket saksinngangen er at erstatningsordningen har blitt mer kjent de siste årene, blant annet som følge av økt mediedekning.

Politets saksbehandlingstid på oversendelse av krav og dokumenter til SRF ble ytterligere redusert i 2024 og medvirker på kort sikt til økningen i restanser hos SRF. På lengre sikt vil effektene av kortere saksbehandlingstid hos politiet komme kravstillerne til gode når SRF får nedarbeidet restansene.

De vanligste siktelsene i erstatningskravene SRF behandlet i 2024 var volds- og seksuallovbrudd, som utgjorde henholdsvis 21 og 23 prosent av sakene. Saker som gjaldt siktelse for familie vold utgjorde 7 prosent av sakene, mens saker om økonomisk kriminalitet, som ofte er komplekse og tidkrevende, sto for 3 prosent av sakene.

GJENÅPNINGSSAKER

Behandling av erstatningskrav etter frifinnelse i gjenåpningssaker er tid- og ressurskrevende, og kan resultere i store utbetalinger. I 2024 behandlet SRF totalt 12 krav om erstatning etter gjenåpning, inkludert kravet knyttet til frifinnelsen i Baneheia-saken.

Erstatningskrav etter gjenåpning av domfellelser grunnet uriktig praktisering av EØS-regelverket, har hatt høy prioritet også i 2024. SRF har behandlet tre slike saker i 2024 og det ble tilkjent erstatning i samtlige saker.

Borgarting lagmannsrett behandlet i 2024 én ankesak knyttet til uriktig praktisering av EØS-regelverket. Ankesaken omfattet blant annet spørsmålet om utmåling av oppreisning for uriktig domfellelse i to saker hvor SRF tidligere har fattet vedtak. Kravstillerne ble tilkjent ytterligere kr 100 000 i oppreisning, sammenliknet med SRFs vedtak. Dommen er ikke rettskraftig, da kravstillerne har anket dommen til Høyesterett.

BØTESONINGSSAKENE

Påtalemyndigheten har etter en konkret vurdering kompetanse til å beslutte at personer som ikke betaler ilagte bøter, kan overføres til soning av subsidiær fengselsstraff, jf. straffeprosessloven § 456 andre ledd. I 2022 avdekket Riksadvokaten at slike beslutninger i stor utstrekning var oversendt fra politidistrikter til Kriminalomsorgen uten at påtalemyndigheten hadde truffet slik beslutning.

I 2024 mottok SRF 326 erstatningskrav der det er anført slike feil. Det forventes ytterligere krav i 2025. Foreldelsesfristen vil utløpe i løpet av oktober 2025 for denne sakstypen. SRF startet behandlingen av bøtesoningssakene i desember 2024. For å sikre en effektiv saksbehandling blir disse sakene behandlet av en egen gruppe saksbehandlere. Det ble fattet 39 bøtesoningsvedtak i 2024.

ULOVLIGE RANSAKINGER

Det er behandlet et mindre antall saker hvor det er anført ulovlig ransaking, med henvisning til Riksadvokatens brev av 9. april 2021 og rapport av 14. februar 2022 om tvangsmiddelbruk i mindre alvorlige narkotikasaker. Flertallet av de behandlede sakene har blitt avslått fordi kravet var foreldet.

ULOVLIGE NAKENVISITASJONER

SRF har mottatt et fåtall saker der kravstillerne anfører at de ble utsatt for ulovlige nakenvisitasjoner under opphold i varetekt. Bakgrunnen for kravene er en dom fra 2020 (HR-2020-2136) der Høyesterett konkluderte med at rutinemessige nakenvisitasjoner uten en individuell vurdering er brudd på EMK artikkel 3. Den ulovlige praksisen opphørte ved norske fengsler høsten 2020^[16].

SRF har ikke statistikk over saksomfanget på dette området. Flere av erstatningskravene inneholder også andre kravposter. SRF har vektlagt belastningene kravstillerne har vært utsatt for i vurderingen av den skjønsmessige oppreisningen. Enkelte av sakene er avvist fordi kravene var foreldet, eller fordi anførselene knytter seg til forhold under soning. Departementet utarbeider rutiner for håndtering av den sistnevnte sakstypen. Departementet eller et underliggende organ vil avgjøre disse kravene.

ERSTATNINGSUTBETALINGER

Som det fremgår av tabell 3.16, varierer utbetalinger av erstatning betydelig fra år til år. Antall saker som behandles anses å være av underordnet betydning for det totale utbetalingsnivået. Utbetalingene avhenger primært av hvilke saker som behandles.

I 2024 ble det gjennomført to større erstatningsutbetalinger som hadde stor innvirkning på den totale summen som er utbetalt etter ordningen. Av de 79,4 mill. kronene som ble utbetalt, utgjør Baneheia-saken alene 45,5 mill. kroner. Videre ble det etter domstolsbehandling i en sak om anklage for grov økonomisk utroskap og grovt skattesvik utbetalt 13,4 mill. kroner. Samlet utgjorde de to nevnte sakene 75 prosent av utbetalingene etter ordningen i 2024.

SRF har i perioden 2022 til 2024 mottatt flere høye erstatningskrav som vil bli behandlet i 2025 og 2026. Én av sakene til behandling gjelder et krav på 127 mill. kroner etter en siktelse for grovt skattesvik. Videre har vi ni saker til behandling som gjelder krav i størrelsesordenen 10 til 64 mill. kroner. I 21 saker er kravet i størrelsesordenen 1 til 8 mill. kroner. Det pågår tre saker for domstolen med krav på henholdsvis 150 mill., 120 mill. og 103 mill. kroner. De høyeste erstatningskravene SRF mottar, har vanligvis sin bakgrunn i etterforskning av økonomisk kriminalitet, herunder korrupsjon og bedrageri.

PILOTPROSJEKT

For å håndtere den økende saksmengden på feltet, har SRF iverksatt flere tiltak. Tiltakene har som mål å både redusere restansene og saksbehandlingstiden. Et sentralt tiltak er et pilotprosjekt med nye rutiner for mottak og saksbehandling, som ble igangsatt høsten 2024. Det er blant annet prøvd ut nye måter å systematisere sakstyper på. Pilotprosjektet vil videreføres i 2025.

FORSLAG TIL FASTSETTELSE AV NYE STANDARDSATSER FOR OPPREISNING ETTER FRIHETSBERØVELSE

SRF har hatt dialog med departementet om standardsatsene i ordningen med erstatning etter straffeforfølgning. I supplerende tildelingsbrev nr. 2 for 2024 ble SRF bedt om å:

1. Utarbeide forslag til hvordan satsene bør fastsettes og på hvilket nivå
2. Vurdere de økonomiske og administrative konsekvensene av alternativene i punkt 1

SRF oversendte i desember 2024 et forslag til departementet om fastsettelse av nye standardsatser for oppreisning etter frihetsberøvelse.

Tabell 3.17 Antall stevninger 2020-2024 Erstatning etter strafforfølgning

	2024	2023	2022	2021	2020
Antall stevninger	8	10	11	17	16

STEVNINGER OG SAKER FOR SIVILOMBUDET

I 2024 mottok SRF åtte stevninger. Det har de siste årene vært en nedgang i antall stevninger. Dette følger den generelle trenden med færre sivile saker for domstolen etter 2016^[17]. Sammenliknet med det totale antall behandlede saker, er antall stevninger lavt. Imidlertid har flere av sakene som ender med domstolsbehandling vært til dels svært ressurskrevende for SRF.

I 2024 ble staten frifunnet i to saker, fikk delvis tap eller delvis frifinnelse i fire saker og tapte to saker. Disse dommene er rettskraftige. I tillegg har staten i tre ikke-rettskraftige saker blitt henholdsvis frifunnet, delvis frifunnet og tapt. Ytterligere fem rettssaker avventer beramming eller er berammet for hovedforhandling i tingretten i 2025. To ankesaker avventer behandling for lagmannsretten. «EØS-saken» er anket til Høyesterett.

SRF har ikke mottatt kritikk fra Sivilombudet på dette fagfeltet de fem siste årene.

3.5 Stortingets rettfærdsvederlagsordning

Rettfærdsvederlagsordningen er Stortingets egen vederlagsordning. SRF er sekretariat for Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag. SRF mottar søknader og vurderer om disse omfattes av ordningen. Deretter innhentes uttalelser fra aktuelle direktorater (faginstanser), før en samlet vurdering av saken oversendes utvalget for endelig avgjørelse.

Antall nye søknader i 2024 var 510, en nedgang på 13 prosent fra 2023, men på samme nivå som 2022, og fortsatt betydelig over 2020-nivået. Antallet innkomne søknader ser ut til å ha stabilisert seg på høyt nivå, noe som antas å ha sammenheng med økt kjennskap om ordningen som følge av tiltak iverksatt av SRF for å øke kjennskapet til ordningen i perioden 2021- 2022.

Tabell 3.18 Resultater Rettfærdsvederlag 2020-2024

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkomne saker	523	584	510	507	370
Behandlede saker	461	446	405	370	375
Restanse	943	944	830	689	595
Saksbehandlingstid (mnd)	25, 6/3, 4	22, 8	18	17	18
Utbetalinger (mill. kr)		29, 5	29, 1	25, 6	25, 2

Utvalget har behandlet 5 prosent flere saker i 2024 enn året før.

Saksbehandlingstiden er fortsatt lang og har økt ytterligere i 2024. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for saker behandlet av utvalget er 25,6 måneder, opp fra 22,8 måneder i 2023. Ved utgangen av året var 943 saker under behandling, omtrent på samme nivå som i 2023. Restansebeholdningen befinner seg i hovedsak til utredning hos faginstansene.

- Utdanningsdirektoratet (Udir): Gjennomsnittlig saksbehandlingstid økte fra 11 måneder i 2023, til litt over 12 måneder i 2024. Udir behandlet 198 saker, mot 236 saker året før.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir): Saksbehandlingstiden økte fra 18,8 måneder i 2023 til 20,2 måneder i 2024. Ifølge direktoratet skyldes økningen i saksbehandlingstiden at de nyere sakene har en mer omfattende dokumentasjon. Søkerne er også gjennomgående yngre enn før, og de søker oftere for flere kritikkverdige forhold enn søkere som er eldre.
 - Økningen i saksbehandlingstid har også en sammenheng med en markant økning i nye saker de siste to årene - særlig i 2023 da antallet økte med 25 prosent. Inngangen av nye saker i 2024 har også vært noe høyere enn normalt.
 - Bufdir har behandlet 219 saker, en økning fra 196 saker i 2023. Til tross for høyere produksjon har direktoratet ikke klart å redusere restansene, men kun opprettholdt et stabilt nivå.
- Helsedirektoratet (Helsedir): Gjennomsnittlig saksbehandlingstid ble redusert fra om lag 28 måneder i 2023 til 22 måneder i 2024. Helsedir har behandlet 108 saker i 2024, en økning fra 18 saker i 2023, og har 10 saker i restanse ved årsskiftet, samtlige fra 2024.
 - Ekstra ressurser har bidratt til å redusere restanser og saksbehandlingstid. I tillegg fremhever Helsedir også det tverretatlige samarbeid med SRF og de andre fagdirektoratene, som har resultert i innføring av rutiner og maler som har effektivisert saksbehandlingen.

3.6 Sivile rettsanmodninger

SRF er sentralmyndighet for rettsanmodninger om forkynning og bevisopptak etter Haagkonvensjonene 1965 og 1970^[18]. Konvensjonen fra 1965 gjelder forkynning av rettslige og utenrettslige dokument på områdene til sivil- og handelsretten. Konvensjonen fra 1970 gjelder bevisinnhenting på områdene til sivil- og handelsretten.

I løpet av 2024 mottok SRF 1093 saker, hvorav 1011 var etter 1965-konvensjonen, og 82 var relatert til 1970-konvensjonen. Det ble behandlet totalt 1090 saker. Anmodningene behandles fortløpende og gjennomgående innenfor de fastsatte tidsrammene. Restansen ved årsskiftet er 3 saker.

SRF har i 2024 revidert rundskrivet for sivile rettsanmodninger, G-02/2022, i tråd med oppdrag i supplerende tildelingsbrev nr. 1 av 29. februar 2024. Utkast til ny versjon av rundskrivet ble oversendt departementet 29. november 2024.

I juli 2024 deltok SRF sammen med en representant fra departementet på Special Commission for Haagkonvensjonene av 1965 og 1970 i Haag. Konferansens tema var «best practice» og håndbøkene for behandling av saker etter både 1965- og 1970-konvensjonen.

Antallet henvendelser om sivile rettsanmodninger er relativt lavt. De fleste kommer fra tingretter som skal sende anmodninger til andre stater og trenger veiledning.

3.7 Sekretariatsfunksjoner

SRF ivaretar sekretariatsfunksjon for 11 eksterne organer. SRFs funksjon som sekretariat innebærer forberedende saksbehandling, juridisk bistand og administrativ oppfølging.

DEN RETTSMEDISINSKE KOMMISSJON

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Den rettsmedisinske kommisjon (DRK), og bistår DRK i deres funksjon som kvalitetskontrollør av rettsmedisinske sakkyndige erklæringer samt veileder overfor sakkyndige og myndigheter innen rettsmedisinske problemstillinger. SRF utøver også sekretariatsfunksjonen for Innstillingsrådet for Den rettsmedisinske kommisjon.

Tabell 3.19 Saksbehandling 2020-2024 DRK

	2024	2023	2022	2021	2020
Innkomne saker	9 871	10 633	10 584	10 460	10 579
Behandlede saker	10 629	10 925	9 913	10 904	10 475
Restanse	775	1 376	1 753 [1]	1 082	1 526

1) Restanser er korrigert fra tall oppgitt årsrapport 2022 hvor restansen ble oppgitt å være 1579. Det er generelt noe usikkerhet knyttet til restansetallene for 2022 og 2023 grunnet overgang til nytt saksbehandlingssystem i 2022.

Saksinngangen til DRK har i 2024 hatt en nedgang på ca. 7,1 prosent fra 2023. Nedgangen gjelder alle grupper, med unntak av rettspsykiatri som har hatt en økning på ca. 180 saker. Restansene er betydelig redusert med 43,6 prosent siden 2023.

For mer informasjon vises det til kommisjonens egen årsmelding.

BARNESAKKYNDIG KOMMISSJON

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Barnesakkyndig kommisjon (BSK), og yter løpende administrativ og juridisk bistand til kommisjonen. BSK er et faglig uavhengig organ som har som formål å sikre god faglig standard på rapporter fra sakkyndige i barneverns- og foreldretvistsaker. Kommisjonen skal gjennomgå og vurdere innsendte sakkyndigrapporter avgitt til barnevernstjenesten, barneverns- og helsenemnda eller domstolene. Også rapporter avgitt av sakkyndige engasjert av private parter skal gjennomgås.

For mer informasjon vises det til kommisjonens egen årsmelding.

Tabell 3.20 - Saksbehandling 2020-2024 Barneverns - og barnelovsaker

Barnevernssaker	2024	2023	2022	2021	2020
Innkomne saker, barnevern	510	572	597	624	660
Behandlede saker, barnevern	509	559	580	620	668
Innkomne saker, barnelov	747	669	83		
Behandlede saker, barnelov	741	694	76		

Oppdrag 2: Forberede oppnevning av medlemmer til kommisjonen fra og med 1. september 2024

Ny kommisjon ble oppnevnt 1. september 2024. SRF har i samarbeid med BSK hatt ansvaret for en del av rekrutteringsprosessen. Antall medlemmer i BSK er uendret, og det ble byttet ut seks medlemmer.

Rapporteringskrav 2: Rapporter i barnevernssaker og foreldretvistsaker er gjennomgått og vurdert uten opphold, og hvis mulig innen tolv dager etter mottakelse

BSK har et resultatkrav på saksbehandlingstid på 12 dager. I 2024 ble fristen overholdt i om lag 98,4 prosent av sakene - 99,2 prosent i barnelovsakene og 97,3 i barnevernssakene. Gjennomsnittlig behandlingstid var tre dager for barnelovsakene, og seks dager for barnevernssakene.

Rapporteringskrav 3: Veiledning og informasjon rettet mot fagmiljøer

Kommisjonsleder har i løpet av året holdt foredrag og undervist. Temaer har blant annet vært BSKs arbeid, veiledende retningslinjer og kjennetegn ved sakkyndigrollen. Flere av kommisjonens øvrige medlemmer har holdt innlegg for tingretter rundt i Norge for å orientere om BSKs arbeid.

BARNEVERNETS TVISTELØSNINGSNEMND

SRF har sekretariatsfunksjon for Barnevernets tvisteløsningsnemnd (BTN). BTN er et uavhengig organ som skal gi rådgivende uttalelser ved uenighet mellom stat og kommune om hvem som skal dekke utgifter til tiltak som er gjort etter blant annet barnevernloven. Uenigheten må dreie seg om statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover.

Sekretariatet yter praktisk bistand ved saksforberedelser, sørger for utsendelse av sakspapirer, utarbeider utkast til beslutninger for nemnda, samt legger til rette ved møter. Sekretariatet sender videre nemndas uttalelse til partene og legger ut uttalelsene på SRFs nettside, www.sivilrett.no.

BTN har ikke hatt innkomne saker i 2024.

Tabell 3.21 Andel saker innen frist 2020-2024 BSK

Barnevern- og barnelovsaker	2024	2023	2022	2021	2020
Andel saker innen frist	98,4	96,2	91	97	95,5

KONTROLLUTVALGET FOR KOMMUNIKASJONSKONTROLL

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll (KK-utvalget) kontrollerer at politiets bruk av kommunikasjonskontroll, romavlytting og dataavlesing skjer innenfor rammen av lov og instruks, og at tvangsmiddelbruken begrenses mest mulig.

Arbeidsoppgavene til sekretariatet omfatter blant annet saksforberedelse og gjennomgang av kvartalsrapporter, underrettelses- og klagesaker, utredning av rettslige spørsmål, forberedelse av utvalgsmøter og stedlige kontroller med tilhørende tilsynsrapport. Videre bistår sekretariatet i utadrettet arbeid ved å foreslå lovendringer, avholde møter med eksterne aktører, skrive utkast til brev og holde foredrag.

KK-utvalget har i 2024 gjennomført 11 utvalgsmøter og fire stedlige tilsyn i politidistriktene. Deler av utvalget og sekretariatet har også deltatt på den Europeiske politikerkonferansen i Berlin og holdt foredrag for Oslo tingrett og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

I 2024 er det ansatt en fast teknolog i sekretariatet. Teknisk kompetanse i sekretariatet har bidratt til å styrke utvalgets mulighet til å etterprøve de opplysningene som mottas fra politiet.

For mer informasjon vises det til KK-utvalgets egen årsrapport.

TILSYNSRÅDET FOR TVANGSRETURER OG UTLENDINGSINTERNATET

SRF har i 2024 fortsatt arbeidet med å etablere sekretariatet for Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendingsinternatet. Tilsynsrådet har i løpet av året gjennomført tre tilsyn ved Trandum og ett tilsyn ved familieenheten på Haraldvangen. Tilsynsrådet har også gjennomført flere interne rådsmøter og hatt flere møter med eksterne aktører.

Opgaven med å føre tilsyn med tvangsreturer har vært under planlegging i 2024. Det har blant annet vært behov for å avklare spørsmål om forsikring for de medlemmene av Tilsynsrådet som skal gjennomføre tilsyn med tvangsreturer.

Sekretariatet har bistått Tilsynsrådet med forberedende saksbehandling og administrativ oppfølging. Rådet har til nå funnet det hensiktsmessig å utarbeide to årsmeldinger - én for tilsynet med utlendingsinternatet og én for tilsynet med tvangsreturer. Tilsynsrådets arbeid i 2024 ble avsluttet med en lansering av rådets årsmeldinger på Litteraturhuset 9. januar 2025.

For mer informasjon vises det til Tilsynsrådets årsrapporter.

KONKURSRÅDET

SRF ivaretar sekretariatsfunksjon for Konkursrådet. Konkursrådet skal arbeide for en effektiv, praktisk og resultatorientert insolvensbehandling innenfor rammen av gjeldende lover og forskrifter, og fremme en likere praksis. Rådet har en rådgivende funksjon og skal bidra til en samordnet og målrettet forebygging og bekjempelse av konkurskriminalitet.

I 2024 gjennomførte SRF en oppnevningssprosess av Konkursrådet som resulterte i at rådet ble gjenoppnevnt for en ny treårsperiode.

Konkursrådet har jobbet med problemstillinger tilknyttet bobehandlingen for å effektivisere, forbedre og harmonisere praksisen i hele landet. Rådet har blant annet hatt møter med Oslo politidistrikt og Brønnøysundregistrene om problemstillinger av betydning for bobehandlingen.

Rådet arrangerte et seminar i bobehandling og rekonstruksjon i Fredrikstad for aktørene som jobber med konkurs. I samarbeid med Oslo politidistrikt ble det også arrangert et fellesseminar for å dele erfaringer, samt se på konkrete tiltak for å optimalisere arbeidet med konkurskriminalitet for både bostyrere og politiet.

Rådet ga i mai et hørings svar om *Rekonstruksjonsforhandling – enkelte spørsmål om stemmerett, klasseinndeling og vedtakelse*. Konkursrådet har bidratt inn i departementets lovarbeid og diskutert ulike tema i flere møter i etterkant av høringen.

På oppdrag fra departementet oversendte rådet et forslag til høringsnotat og forskrifter til boregnskap høsten 2024. Konkursrådet har erfart at det er forskjeller rundt om i landet på hvordan føringen og kontrollen av boregnskapet utføres. En forskriftsregulering vil bidra til å heve kvaliteten på gjennomgangen av boregnskapet, legge til rette for enhetlig praksis og tydeliggjøre forventningene til prosess, dokumentasjon og presentasjon.

I løpet av året ferdigstilte rådet en ny anbefaling om insolvens, tilgjengelig på <https://www.sivilrett.no/konkursradet>. Anbefalingen gjelder ettertidsvurderinger av insolvens^[19], til bruk i konkursbehandlingen. Ved ettertidsvurderinger av insolvens er formålet å nærmere angi det mest sannsynlige tidspunktet da skyldneren ble varig insolvent. Å klarlegge tidspunktet for insolvens har både betydning med tanke på omstøtelsesregler, erstatnings- og straffeansvar.

BILLIGHETS- OG KOMPENSASJONSORDNING FOR PSYKISKE BELASTNINGSSKADER SOM FØLGE AV DELTAKELSE I INTERNASJONALE OPERASJONER

Ordningen gir veteraner rett til økonomisk kompensasjon eller erstatning dersom vilkårene er oppfylt.

SRF er sekretariat for Klagenemnda for krav om erstatning og kompensasjon for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner. Statens pensjonskasse (SPK) behandler sakene i første instans. SPKs vedtak kan påklages til Klagenemnda. Klagenemnda er også klageorgan for psykiske belastningsskader etter forsvarsloven § 55.

Digitalisering av saksbehandlingen har bidratt til en mer effektiv arbeidsflyt for både nemndsmedlemmene og sekretariatet. Da SRF overtok sekretariatsfunksjonen var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden 25 måneder. I 2024 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 19,7 måneder jf. tabell 3.22.

Tabell 3.22 Resultater Intops 2021-2024

	2024	2023	2022	2021
Innkomne saker	41			
Behandlede saker[1]	36	33	32	20
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (mnd.)	19,7	16	18	25
Restanse	43	37	45	

1. I tillegg er det mottatt og behandlet henholdsvis 4 stevninger og 3 anker i 2024, 5 stevninger og 2 anker i 2023 og 3 stevninger i 2022.

I 2024 har SRF videreført arbeidet med å effektivisere saksflyten og tilrettelegge for økt saksavvikling. Fra 1. mars 2025 skal nemndsmedlemmene ta i bruk SRFs saksbehandlingssystem WebSak. Dette forventes å effektivisere arbeidet ytterligere, særlig ved å redusere saksbehandlingstiden fra nemndsmøte til endelig vedtak utsendes.

I 2024 er det avholdt jevnlig kontaktmøter med Forsvarsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, SPK og SRF.

Vedtak fra og med 2022 publiseres på Lovdata. Det pågår arbeid for å tilrettelegge for publisering av tidligere vedtak på Lovdata.

PARTNERDRAPSKOMMISSJONEN

SRF har i 2024 etablert sekretariatet for Statens kommisjon for partnerdrap (Partnerdrapskommisjonen). Partnerdrapskommisjonen ble oppnevnt av Justis- og beredskapsdepartementet i september 2024. Siden oppnevningen har kommisjonen arbeidet med å legge et grunnlag for sitt videre arbeid. Det er gjennomført månedlige interne samarbeidsmøter og dialogmøter med relevante aktører for å sikre en kunnskapsbasert og effektiv tilnærming til kommisjonens oppgaver. Tema for møtene har vært læring, metodeutvikling, tverrfaglig samarbeid og forberedelser til oppstart. Arbeidet med konkrete saker kan først påbegynnes når forslaget til lov om Statens partnerdrapskommisjon er vedtatt og i kraft. Lovforslaget er til behandling i Stortinget.

SRF deltar i den tverrsektorielle direktoratsgruppen om vold i nære relasjoner og vold og overgrep mot barn. SRFs deltakelse inkluderer en medarbeider fra sekretariatet. Direktoratsgruppen bidrar til økt innsikt i utfordringsbildet som er av betydning for kommisjonens arbeid og er en egnet arena for kunnskapsutveksling på området.

Medlemmene av Partnerdrapskommisjonen sammen med sekretariatet ved oppnevning

VARSLINGSOMBUDET FOR POLITIET

Politiets uavhengige varslingsombud (Varslingsombudet) ble opprettet 1. juli 2024. Det ble gjennomført et to-dagers oppstartsmøte i august med introduksjon til ombudsarbeidet, kompetansebygging og behandling av innkomne varsler. I 2024 har Varslingsombudet hatt ukentlige møter digitalt og ett fast månedlig møte fysisk. Det er også gjennomført enkelte møter med eksterne.

Varslingsombudets hovedoppgave er å undersøke interne, nærmere definerte varslings saker på arbeidsgivers vegne. Dette omfatter varslings saker innenfor følgende kategorier:

- Saker der det varsles på leder/nestleder på øverste nivå i et organ i politiet, bortsett fra politidirektøren.
- Saker der arbeidsgiver har undersøkt og vurdert varselet, men der det varsles på behandlingen av saken.
- Saker der arbeidsgiver mener det foreligger forhold som tilsier at Varslingsombudet bør undersøke saken, for eksempel varsler mot ledere på nest øverste nivå eller komplekse varslings saker.

I sin innledende behandling skal Varslingsombudet vurdere om en mottatt sak omfattes av ombudets mandat. Når en sak er ferdig undersøkt, skal det utarbeides en sluttrapport hvor ombudets vurdering av saken og eventuelle anbefalinger til arbeidsgiver kommer frem. Ved utgangen av 2024 var det mottatt 20 saker. Av disse er seks saker avsluttet med følgende resultat av saksbehandlingen:

- 3 saker ble avsluttet fordi de var utenfor mandatet.
- 1 sak ble avsluttet på grunn av avgjørelse fra andre instanser.
- 1 sak ble avsluttet etter innledende undersøkelser.
- 1 sak ble avsluttet med en sluttrapport.

SRF har i 2024 fortsatt arbeidet med å etablere sekretariatet for Varslingsombudet. Sekretariatet er lokalisert på Hamar og består av to medarbeidere. I forberedelsene har SRF bidratt med innspill til ombudets mandat og utformet saksbehandlingsregler. Det er også gjort tilpasninger i saksbehandlingssystemet for å håndtere dokumentasjonen i varslings sakene, og det er opprettet en egen varslingskanal.

Etter en endring av avtale mellom departementet og PwC om drift av felles varslingskanal i justissektoren 25. oktober 2024, ble Varslingsombudet mottakspunkt for alle varsler i politietaten som sendes via PwCs varslingskanal. Tidligere var det Politidirektoratet som mottok disse varslene. Endringen innebærer at det nå er Varslingsombudet som tar stilling til om det er ombudet selv eller arbeidsgiver som skal behandle saken.

Direktør Siv Hallgren, sekretariatet og varslingsombudet sammen med tidligere justisminister Emilie Enger Mehl under markeringen på Hamar.

TILSYNSRÅDET FOR KRIMINALOMSORGEN

SRF har i 2024 etablert sekretariatet for det nye nasjonale Tilsynsrådet for kriminalomsorgen. Tilsynsrådet er oppnevnt i medhold av nytt kapittel 2A i straffegjennomføringsloven som ble satt i kraft 1. januar 2025. Tilsynsrådet skal føre tilsyn med at innsatte og domfelte behandles i samsvar med gjeldende rett. De skal også føre tilsyn med at velferden til personer som er innsatt i kriminalomsorgens institusjoner, blir ivarettatt.

Tilsynsrådet er et uavhengig tilsynsorgan, og består av en fast ledelse på tre personer. Den lokale forankringen er videreført gjennom Tilsynsrådets fylkesbaserte sammensetning. Ved årsskiftet er Tilsynsrådet godt i gang med å utforme sin tilsynsvirksomhet og flere tilsyn er varslet gjennomført i 2025.

Sekretariatet er samlokalisert med Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø. SRF gjennomførte en rekrutteringsprosess til sekretariatet i 2024. Dette resulterte i én ny fast medarbeider i sekretariatet. I tillegg består sekretariatet av tre erfarne medarbeidere i SRF som etter en intern mobilisering, vil arbeide i Vardø i inntil ett år. Ved utgangen av 2024 pågår en ny rekrutteringsrunde med sikte på å fylle flere faste stillinger i sekretariatet for Tilsynsrådet.

Lederne av Tilsynsrådet for kriminalomsorgen sammen med sekretariatet i SRF.

3.8 Øvrige fagfelt

GARANTIORDNINGEN FOR BOBEHANDLING VED MISTANKE OM ØKONOMISK KRIMINALITET

SRF forvalter Justis- og beredskapsdepartementets særskilte garantiordning for bobehandling. Ordningen retter seg mot konkursboer hvor det foreligger mistanke om økonomisk kriminalitet og hvor det ikke er midler til fortsatt bobehandling.

Per 31. desember 2024 var det registrert innvilget garantitilsagn i 202 saker med totalt 19,2 mill. kroner. Til sammenlikning var det i 2023 registrert innvilget garantitilsagn i 138 saker med totalt 12,7 mill. kroner. Økningen i antall saker og innvilgede midler antas å ha sammenheng med at antall konkurser økte noe fra 2022 til 2024.

Maksbeløpet er på 33 mill. kroner. Ved årsskiftet var de totale garantiforpliktelsene om lag 27,1 mill. kroner. SRF etterspurte i januar og desember 2024 rapporter i konkursbo som potensielt kunne være avsluttet. Dette resulterte i at det kom inn rapporter i mange avsluttede konkursbo og at det ble frigjort midler.

ATTESTERING AV EKSIGIBLE GJELDSBREV

SRF forvalter oppgaven med attestering av eksigible gjeldsbrev for inndrivelse i Sverige, Danmark eller Finland.

I 2024 har SRF mottatt 32 saker med anmodning om slik attest. Det har blitt behandlet 32 saker, herunder 23 saker hvor det ble gitt attest for inndrivelse i Sverige og 5 saker hvor det ble gitt attest for inndrivelse i Danmark. Det ble returnert 4 saker uten attest. Det er ikke mottatt krav om inndrivelse i Finland.

NYTT SYSTEM FOR OPPLÆRING AV FORLIKSRAÅDSMEDLEMMER

I supplerende tildelingsbrev nr. 7, av 9. november 2023, ba Justis- og beredskapsdepartementet SRF opprette et nytt system for opplæring av forliksrådsmedlemmer i 2024.

Det var ønskelig at medlemmene skulle bli tilbudt opplæring før tiltredelse. SRF ble også bedt om å vurdere om det var behov for en mer systematisk tilnærming til opplæring underveis i perioden.

Oppdraget er en del av arbeidet med å følge opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 445, 5. januar 2023, hvor «Stortinget ber regjeringen utrede forliksrådsordningen med sikte på å styrke og forbedre den». Departementet har satt i gang et FoU-prosjekt, der Politi­høgskolen har fått i oppdrag å kartlegge hvordan forliksrådsordningen fungerer i praksis. Opplegget for opplæring skal ses i sammenheng med forskningsoppdraget til Politi­høgskolen.

I arbeidet med det nye systemet, har SRF vært i kontakt med flere forliksråd og deres sekretariater. SRF har også hatt dialog med Politidirektoratet, for å innhente innspill og sikre effektiv kommunikasjon av relevant informasjon til sekretariatene og forliksrådsmedlemmene.

Det nye systemet legger opp til en tredelt opplæring:

- Grunnopplæring for nye medlemmer og varamedlemmer.
- Årlig opplæring for alle medlemmer.
- Evaluering og refleksjon i det enkelte rådet.

I 2024 har SRF prioritert arbeidet med grunnopplæringen som skal tilbys medlemmene før de tiltrer. I oktober publiserte SRF veilederen *En introduksjon til forliksrådene*. Veilederen gir nye medlemmer en kortfattet og lett tilgjengelig oversikt over forliksrådenes organisering og arbeid.

I desember lanserte SRF e-læringskurset *Ny i forliksrådet* på e-læringsplattformen vår. Kurset bygger videre på veilederen og har som formål å gi medlemmene en god forståelse av hvordan arbeidet med typiske saker i forliksrådet foregår fra start til slutt. Det gir også en oversikt over det juridiske rammeverket. SRF tar sikte på å utvide plattformen med flere kurs i 2025.

I tillegg vil SRF arrangere fysiske startkurs for de nye medlemmene i løpet av 2025.

TESTAMENTER OG TOMTEFESTE

SRF har mottatt og behandlet én sak om stadfestelse av testament i 2024.

SRF har ikke mottatt eller behandlet klage over vedtak om punktfeste i tomtefesteforhold i 2024.

3.9 Redegjørelse for ressursbruk

I 2024 har SRF disponert tilgjengelige ressurser i tråd med prioriteringer og føringer fra Justis- og beredskapsdepartementet. Arbeidet har vært rettet mot styring og utvikling av fagområdene vergemål, voldserstatning og fri rettshjelp. Samtidig har SRF forberedt etableringen av flere nye sekretariatsfunksjoner.

SRF har brukt betydelige ressurser på forberedelser til etableringen av Politiets uavhengige varslingsombud, Partnerdrapskommisjonen og Tilsynsrådet for kriminalomsorgen. Opprettelsen av disse sekretariatsfunksjonene har krevd omfattende arbeid med utvikling av fagkompetanse, utforming av saksbehandlingsregler, gjennomføring av behovsanalyser og rekruttering av nye medarbeidere. Det har vært fokus på å utvikle effektive og helhetlige løsninger for å sikre smidig implementering av de nye funksjonene.

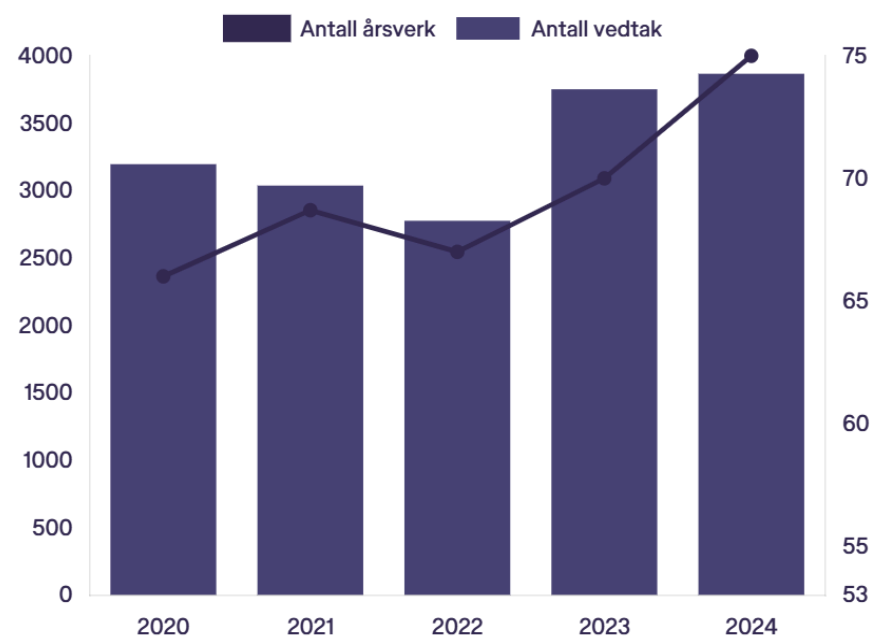
På rettshjelp har RAPP-prosjektet krevd betydelige interne ressurser, blant annet grunnet risiko knyttet til tidsplan og behov for avklaringer rundt utviklingsbehov.

På vergemålsfeltet har SRF fortsatt å prioritere digitalisering og utviklingsprosjekter som skal forbedre effektiviteten og kvaliteten i vergemålsforvaltningen. Interne ressurser har i stor grad vært benyttet i prosjektene DIVE og NØK.

SRF har i 2024 gjennomført omfattende endringsprosesser for å videreutvikle våre ansvarsområder og håndtere nye oppgaver. Både organisasjonsendringene og etableringen av nye sekretariatsfunksjoner har påvirket kapasiteten på andre områder i SRF. Det er brukt noe mindre ressurser på saksbehandling og restansenedarbeiding i 2024. Samtidig har SRF opprettholdt et sterkt fokus på digitalisering og utviklingsprosjekter, som på sikt vil gi en mer effektiv og brukervennlig forvaltning.

Tilpasningen til nye oppgaver har vært krevende, men SRF vurderer at de gjennomførte tiltakene har styrket organisasjonen og lagt et solid grunnlag for videre utvikling.

Tabell 3.23 Årsverk og antall vedtak

Fotnoter for kapittel 3

- 1 Med den andre FOR ØYE er en formålsstyrt, prosessinn delt samtalemotodikk for å forstå den andres vilje og gjennom dette støtte personen i å ta gode beslutninger for eget liv.
- 2 Jf. oppdrag i supplerende tildelingsbrev nr. 5 av 19.10.23
- 3 Digital samhandling offentlig og privat
- 4 De verdiene i et vergemål som statsforvalteren etter loven skal forvalte, blir plassert som bankinnskudd på individuelle konti i godkjente banker. Forholdet mellom bankene, Sivilrettsforvaltningen og statsforvalterne reguleres i et eget dokument (Regelboken).
- 5 Legg inn: Saksnummer til sivilombudets sak
- 6 Straffeloven § 271
- 7 Med unntak av § 328 om grovt ran er bestemmelsene i straffelovens kapittel 27 unntatt fra voldserstatningsloven.
- 8 Voldserstatningsloven § 6 og § 8
- 9 I påvente av at saksøker skal motta ytterligere medisinsk behandling
- 10 Uttrekk fra Rettsraad.no
- 11 Tildelingsbrev 2024 av 20. desember 2023
- 12 Brev av 6. desember 2024
- 13 POD-rapport 2/2024 Straffesaksbehandlingen i politiet 2023 pkt. 4.2 (side 23); <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/strasak/2023/politiets-straffesaksbehandling-2023.pdf>
- 14 <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/kriminalitet-og-rettsvesen/statistikk/etterforskede-lovbrudd/artikler/hoyeste-antallet-henleggelses-pa-ti-ar>
- 15 POD-rapport 6/2024, (Politiets 2. Tertialrapport 2024, side 18 og 19).
- 16 Kriminalomsorgsdirektoratets brev av 21. september 2020 med pålegg om stans i rutinemessige nakenvistasjoner.
- 17 <https://rett24.no/articles/en-av-fem-sivile-saker-borte-fra-domstolene-pa-fem-ar>
- 18 Se også nettsidene til Haag-konferansene.
- 19 Insolvens er et grunnvilkår som må være oppfylt for at domstolen kan åpne konkurs hos en skyldner. Insolvensvurderingen inngår i bobehandlingen på flere stadier.

Kapittel 4: Styring og kontroll i virksomheten

Internkontroll

SRF benytter mål- og resultatstyring som sitt overordnede styringsprinsipp. Risikovurderinger er en integrert del av styringen av SRF, og virksomheten jobber systematisk med å bygge opp et hensiktsmessig system for helhetlig styring og kontroll. God internkontroll er sentralt for å sikre at SRF når målene, har en effektiv drift, pålitelig økonomiforvaltning og overholder lover og regler.

For å sikre at SRF når fastsatte mål med en effektiv ressursbruk, er SRFs system for virksomhetsplanlegging og budsjettoppfølging viktige verktøy. Den overordnede risikovurderingen gjennomføres i forbindelse med virksomhetsplanlegging og utarbeiding av årsplaner. Disse risikovurderinger er tilpasset virksomhetens egenart.

I 2023 og 2024 har SRF forberedt etablering av flere nye oppgaver. Under virksomhetsplanleggingen i 2024 har det derfor vært særlig oppmerksomhet på risikovurderinger for å sikre at aktiviteter og ressursbruk er tilstrekkelig til at nye oppgaver blir ivare tatt på en god måte. Særsilt viktige og risikofylte prosjekter/oppgaver følges tett opp av ledergruppen.

Samlet sett anses internkontrollen i SRF å være tilstrekkelig for å nå virksomhetens mål og for å sikre en effektiv drift i henhold til fastsatte lover og regler. Virksomhetens styring i 2024 har vært tilfredsstillende.

Det er ikke avdekket vesentlige svakheter i SRFs internkontroll i 2024.

ORGANISASJONSUTVIKLING OG IMPLEMENTERING AV NY ORGANISASJONSMODELL

SRF jobber kontinuerlig for å effektivisere oppgaveløsningen for å få best mulig ressursutnyttelse av tildelte midler med det formål å tilpasse virksomheten til nåværende og nye oppgaver.

1. januar 2024 trådte nytt organisasjonskart i kraft, og gjennom året har vi jobbet målrettet med organisasjonsutvikling for å sikre en vellykket implementering av den nye organisasjonsmodellen. Som en del av dette arbeidet har vi etablert en ny styringsstruktur og igangsatt et lederutviklingsprogram for å styrke helhetlig ledelse, organisasjonskultur og utvikle en strategisk og effektiv ledergruppe. Vi jobber også med medarbeiderutvikling, med særlig fokus på effektive team.

Som en del av den nye organisasjonsmodellen er HR og kommunikasjon etablert som egne enheter med en faglig rapporteringslinje direkte til direktør. I den nye styringsstrukturen inngår begge funksjoner i direktørens ledergruppe, noe som gir dem en mer strategisk rolle i organisasjonen. Denne endringen sikrer en tettere kobling mellom HR, kommunikasjon og ledelsen, og legger til rette for en helhetlig og langsiktig tilnærming til organisasjonsutvikling, medarbeideroppfølging og kommunikasjon.

I november 2024 gjennomførte vi en større medarbeiderundersøkelse, hvor evaluering av organisasjonsendringene var ett av temaene. Resultatene viser at medarbeiderne opplever støttende ledelse, god oppfølging og gode utviklingsmuligheter, men at det er behov for å utvikle samarbeid på tvers av våre fagområder. Dette følges opp som et særlig tiltak det neste året.

Intern mobilitet har vært et prioritert satsingsområde i 2024. For å styrke dette arbeidet har vi etablert ordningen «*Meld din interesse*». Ordningen gir medarbeidere mulighet til å utforske nye oppgaver, fagområder og lokasjoner, noe som bidrar til økt fleksibilitet og bedre utnyttelse av kompetanse på tvers av organisasjonen. Vi ser dette som et viktig tiltak for å skape en helhetlig tilnærming til kompetanseutvikling, samtidig som det gir medarbeidere verdifulle muligheter for læring og faglig vekst.

Fellesføringer og øvrige krav fra regjering

SYSTEMATISK OG HELHETLIG ARBEID FOR Å REDUSERE KLIMAGASSUTSLIPP, NATURFOTAVTRYKK OG ENERGIBRUK

SRF arbeider for å redusere sin miljøpåvirkning gjennom tiltak innen anskaffelser, reisevirksomhet og energiforbruk. For å fremme bærekraftige valg har SRF har stilt miljøkrav ved anskaffelser og inngåelse av nye avtaler. For eksempel er vår leverandør av renholdstjenester forpliktet til kun å bruke miljøvennlige produkter og bidra til et godt innemiljø. Det er også stilt krav til at leverandøren skal ha systemer for dokumentasjon og oppfølging av kjemikalieforbruk.

I henhold til *Særavtale om dekning av utgifter til reise og kost innenlands* skal ansatte alltid vurdere nødvendigheten av en reise før den gjennomføres:

"Ut fra klimahensyn skal nødvendigheten av en reise alltid vurderes før den foretas. Reisen skal etter en samlet vurdering foretas på den for staten hurtigste, rimeligste og mest miljøvennlige måte så langt dette er forenlig med en effektiv og forsvarlig gjennomføring av reisen"

SRF vurderer også behovet for fysiske møter opp mot digitale alternativer, som Teams-møter, for å redusere unødvendig reiseaktivitet.

SRF benytter seg av den statlige fellesavtalen for ombruk og gjenvinning av IKT-utstyr. Vi benytter oss også av en tjeneste for kjøp og salg av brukte kontormøbler.

For blant annet å redusere energiforbruket har SRF i 2024 igangsatt et prosjekt for å erstatte gammelt lysarmatur med moderne, miljøvennlig LED-belysning. Dette tiltaket forventes å bidra til lavere energiforbruk og mer effektiv ressursbruk i våre lokaler.

SRF leier lokaler av blant annet KLP, som i 2023 utarbeidet en ny bærekraftstrategi. Strategien har som mål å redusere klimapåvirkningen fra eiendomsporteføljen gjennom flere tiltak, inkludert: reduksjon av energiforbruk, redusere utslipp fra materialer, bruke mindre ressurser og innføre større grad av sirkulær økonomi. Disse tiltakene er i tråd med SRFs mål om å redusere sitt klimafotavtrykk og fremme en mer bærekraftig driftsmodell.

POSITIV UTVIKLING I ANTALL ANSETTELSE AV PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE

SRF har i samråd med de tillitsvalgte besluttet å videreføre målet fra inkluderingsdugnaden om 5 prosent nyansettelser med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring. For å nå målet om en mer inkluderende og mangfoldig arbeidsplass, har vi tatt inn følgende omtale i alle våre utlysningstekster:

"Vi ønsker oss mangfold blant våre ansatte, og oppfordrer alle kvalifiserte til å søke. Dersom det er kvalifiserte søkere med funksjonsnedsettelse, hull i CV-en eller innvandrebakgrunn skal vi innkalle minst én søker i hver av disse gruppene til intervju".

I 2020–2021 ansatte SRF to personer fra målgruppen. I denne perioden hadde vi i snitt 24 søkere, hvorav 18 ble innkalt til intervju. En person ble ansatt i 2023. I 2024 mottok vi 16 søknader, seks kandidater ble innkalt til intervju. SRF har ikke ansatt søkere i målgruppen i 2024.

Vi ser en nedgang i både antall søkere og kvalifiserte kandidater i målgruppen. For å snu denne trenden i 2025 vil vi forbedre og videreutvikle våre rekrutteringsprosesser og styrke lederopplæringen med fokus på mangfoldsrekruttering.

REDUSERE KONSULENTBRUK I STATEN

SRF er en mellomstor virksomhet som vil være avhengig av å kjøpe tjenester på flere felt der vi ikke har og det ikke er hensiktsmessig at vi har spesialkompetanse. Vårt behov for spesialkompetanse vil som oftest være tidsavgrenset med unntak av avtaler knyttet til drift og vedlikehold av IT-systemer. Behovet for kjøp av konsulenttjenester vil variere fra år til år.

SRF har som mål om å styrke den interne kompetansen på ulike fagområder for å redusere sårbarhet og avhengighet av eksterne tjenester.

Særlig innen IT har SRF arbeidet med både organiseringen av IT-oppgaver og styrking av den interne kompetansen. En sentral del av dette arbeidet er etablering av et nytt IKT-rammeverk som skal ivareta sikkerhet og personvern ved bruk ny teknologi. Rammeverket gir et nødvendig grunnlag for videre digitalisering, blant annet gjennom bruk av kunstig intelligens. SRF har i 2024 ferdigstilt overgangen av alle plattformtjenester til skyen og avvirket lokale datarom. I dette arbeidet er det lagt vekt på å følge NSMs grunnprinsipper for informasjonssikkerhet og gi et bedre grunnlag for å tilby eksterne brukere i kommisjoner, tilsyn og råd bedre verktøy for samhandling. SRF har benyttet seg av eksterne konsulenttjenester i dette arbeidet.

SRF har ikke kjøpt tjenester fra kommunikasjonsbransjen i 2024.

Det er i to rekrutteringsprosesser benyttet tjenester fra rekrutteringsbransjen i 2024:

- Ansettelse av teknolog i sekretariatet til Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll.
- Ansettelse av inntil 4 medarbeidere til sekretariatet for Tilsynsrådet for Kriminalomsorgen i Vardø (ferdigstilles første kvartal 2025).

I begge disse rekrutteringene ble ekstern bistand vurdert som nødvendig etter at SRFs ordinære rekrutteringsprosesser ikke hadde oppnådd ønsket resultat.

Riksrevisjon og Sivilombudet

SRF har ikke mottatt noen merknader fra Riksrevisjonen i 2024. Saker for Sivilombudet omtales under de respektive fagområdene.

Kapittel 5: Vurdering av fremtidsutsikter

ARBEID MED NY STRATEGI 2025-2030 – GJENNOMFØRING AV EN OMVERDENANALYSE

I 2024 har SRF arbeidet med grunnlaget for ny virksomhetsstrategi for perioden 2025-2030. I forbindelse med dette arbeidet ble det gjennomført en omverdenanalyse, hvor formålet var å kartlegge utviklingstrekk og trender i samfunnet som kan påvirke SRF og vårt arbeid fremover.

Fremgangsmåten var å innhente en rekke offentlige dokumenter som samlet kunne gi god innsikt i utviklingstrekk SRF bør være forberedt på. Dokumentene inkluderte blant annet styrings- og budsjett dokumenter, økonomiske og statistiske analyser, Perspektivmeldingen 2024 og analyser knyttet til blant annet bruk av kunstig intelligens i staten, digitalisering, rettsikkerhetsutvikling og utvikling innen HR.

Dokumentene ble gjennomgått i tråd med en metode for forenklet drivkraftanalyse ved hjelp av kunstig intelligens som inkluderer seks ulike eksterne drivkrefter; politiske, økonomiske, sosiale, teknologiske, miljømessige og lovmessige drivkrefter. Fra dette arbeidet vil vi trekke frem følgende forhold som kan påvirke SRF og som vi må være rustet for å håndtere framover:

- Politiske prioriteringer som påvirker SRFs utvikling og vekst både i oppgaver og antall medarbeidere. Dette stiller høye krav til virksomhetens evne til omstilling og evne til å være fleksibel slik at nye behov og oppgaver kan etableres og ivaretas på en god måte.
- Etablering på tre geografiske lokasjoner (Oslo, Hamar og Vardø) krever oppmerksomhet for å sikre enhetlig virksomhetskultur, god kommunikasjon og informasjon samt håndtering av rekrutteringsutfordringer i distriktene.
- Utfordringer knyttet til å rekruttere å beholde medarbeidere grunnet økonomiske innstramminger og demografiske endringer med flere eldre, samt utfordringer med å rekruttere utenfor de store byene. I statens arbeidsgiverstrategi 2024 – 2027 vises det til at konkurransen om arbeidskraften vil intensiveres, særlig innen juss og IT. For å sikre at SRF er godt rustet til å møte fremtidige utfordringer og forbli en attraktiv arbeidsplass vil innsatsområder for å beholde, utvikle og rekruttere dyktige medarbeidere være en sentral del av SRFs nye virksomhetsstrategi.
- Generelt strammere budsjett rammer og begrenset budsjettvekst kan medføre at SRF må få til mer med mindre. Effektiv ressursbruk og evne til omstilling fortsetter derfor å

være viktige egenskaper. SRF vier særlig oppmerksomhet til hvordan digitalisering og bruk av ny teknologi kan bidra til mer effektiv oppgaveløsning og bedre tjenester for brukerne.

- Store ambisjoner og forventninger om digitalisering og utvikling av mer moderne offentlige tjenester i offentlig sektor. SRF har i 2024 planlagt evaluering av hvordan vi ivaretar forvaltning og utvikling av vergemålsapplikasjonen VERA med sikte på å få bedre grunnlag for å prioritere riktige tiltak for alle brukere av vergemålsforvaltningen.

DIGITALISERING - VERGEMÅL

Mangel på digitale fullmaktsløsning – et hinder for effektive og inkluderende tjenester

Mangel på digitale fullmaktsløsninger får stor oppmerksomhet som en utfordring for inkluderende og effektive tjenester til borgerne. Behovet for felles løsninger for digitale fullmakter er blant annet fremhevet som et viktig tiltak i eID-strategien. SRF deltar i ressursgruppen til et prosjekt i regi av Digdir som skal kartlegge gapet mellom eksisterende løsninger for digital representasjon og behovene. Prosjektgruppen skal videre foreslå løsninger som kan tette gapet.

SRF vil som en del av vårt bidrag til prosjektet fokusere på behovet for fellesløsninger når det gjelder deling av digitale fullmakter. Vi erfarer at de digitale fullmaktene som vergemålsforvaltningen har utviklet fungerer etter hensikten. Likevel er det begrensninger i dagens løsning for deling av fullmaktene. Begrensningene knytter seg dels til at deling via Folkeregisteret bare gir mulighet for deling av fullmaktsinformasjon til finansforetak og offentlige virksomheter med hjemmel til å innhente taushetsbelagt informasjon. Dels er det knyttet til at Folkeregisteret ikke har delingstjenester som skreddersys for behovene til den enkelte konsumenten.

Det videre arbeidet med fellesløsninger for tilpasset deling av fullmaktene, særlig til private aktører, er av betydning for ytterligere å realisere gevinster ved digitaliseringen av vergefullmaktene.

Digitalisering av privatrettslige fullmakter

SRF ønsker også å belyse de uløste problemstillinger knyttet til digitalisering av privatrettslige fullmakter. Fremtidsfullmakter har per i dag liten grad av definert og strukturert innhold som egner seg for digitalisering på lik måte som for eksempel digitale vergefullmakter. Utfordringer knyttet til mangelen på struktur gjør seg for øvrig også gjeldende for begrensning av rettslig handleevne (*nytt begrep for fratakelse av rettslig handleevne*).

SRF mener at en løsning for strukturering av innholdet er en forutsetning for effektiv bruk av fremtidsfullmakter i fremtiden. Dersom denne utfordringen løses vil trolig mange av løsningene som allerede er utviklet eller under utvikling kunne gjenbrukes også når det gjelder fremtidsfullmakter.

God datakvalitet

Mer omfattende deling av data stiller høyere krav til datakvalitet i vergemålsforvaltningen. Per nå brukes vergemålsforvaltningens opplysninger om vergemål, begrensning i rettslig handleevne, vergenansvar og vergefullmakter av en rekke offentlige virksomheter og finansforetak.

Samtidig tar vergemålsforvaltningen i bruk data fra Skatteetaten og finansforetakene i arbeidet med kontroll av vergens økonomiforvaltning. Deling av data gir store muligheter for effektivisering og kvalitetsforbedring. Samtidig ser vi at det også innebærer risiko for at eventuelle feil eller feiltolkninger reproduseres hos flere aktører. Det er derfor viktig at virksomhetene bruker tilstrekkelige ressurser på å sørge for god datakvalitet og å definere og kommunisere innholdet i egne data tydelig.

Oppsummering

For å realisere gevinstene av digitaliseringen av fullmakter er det arbeidet med felles og tilpassede løsninger for digital representasjon i regi av Digdir av stor betydning. Privatrettslige fullmakter kan struktureres for å muliggjøre effektiv digitalisering. Til slutt er det viktig å sikre høy datakvalitet for å unngå feil og feiltolkninger i deling av data. SRF vil fortsette å bidra aktivt til arbeidet med digitale fullmakter for å sikre en mer effektiv og inkluderende forvaltning.

Helhetlig gjennomgang av vergemålsordningen - SRFs gjennomføringsrolle

Stortinget fattet 27. april 2021 et enstemmig anmodningsvedtak der regjeringa ble bedt om å foreta en helhetlig gjennomgang av vergemålsordningen og foreslå lovendringer for å styrke og forbedre den. Dette vil også fremover stille krav til SRFs arbeid med fagutvikling og kontinuerlig forbedring av ordningen, og må balanseres mot andre løpende oppgaver.

VOLDSESTATNING

Voldserstatningsordningen har over tid vært preget av lang saksbehandlingstid og høye restanser. Vedvarende høye restanser etter gammelt regelverk kan tilsa at det har vært utfordrende for voldserstatningsmyndigheten å gi tilstrekkelig prioritet til to parallelle regelverk. For å oppnå målet om en treffsikker, effektiv, forutsigbar og brukervennlig ordning, er det særlig viktig å avvikle restansen av saker etter gammelt regelverk.

I 2023 fikk SRF i oppdrag å utrede hvordan Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) på best mulig vis kan styrkes som en kompetansearbeidsplass i Vardø i tråd med Stortingets anmodningsvedtak nr. 588 (2021-2022)^[1].

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø blir tilført andre oppgaver slik at bemanningen ved kontoret ikke reduseres. Stortinget ber også regjeringen vurdere tiltak for å styrke Kontoret for voldsoffererstatning.»

SRFs rapport *Utredning av KFV som kompetansearbeidsplass i Vardø* anslår at KFV trolig ikke vil kunne påta seg eventuelle nye oppgaver før i 2027 eller 2028 da det anslås at nedarbeiding restansen etter gammel lov vil ta tre år eller mer. For videreutvikling av KFV som kompetansearbeidsplass i Vardø er det derfor avgjørende å lykkes med dette arbeidet. KFV har fått en midlertidig økt bevilgning øremerket restansenedbygging etter gammelt regelverk i 2024 og 2025, som forventes å få effekt i 2025.

Parallelt med arbeidet med restansenedbygging må voldserstatningsordningen videreutvikles. Et velfungerende tverrsektorielt samarbeid er viktig for å sikre en effektiv ordning. Dette ble også påpekt i rapporten *Nasjonalt kunnskapssenter for voldserstatning*^[2], der SRF anbefalte primært en videreutvikling av eksisterende ordninger og at en eventuell etablering av et nytt nasjonalt kunnskapssenter bør utredes videre. Styrket samarbeid med relevante aktører og forbedret informasjonsarbeid ble fremhevet som sentrale tiltak. For å oppnå dette må pågående prosesser på feltet ses i sammenheng. En relevant aktør innenfor feltet er Støttesentrene for kriminalitetsutsatte. Deres arbeid omfatter blant annet veiledning og viderefremming av kontakt med andre deler av hjelpeapparatet, herunder Kontoret for voldsoffererstatning. Også Støttesentrene for kriminalitetsutsatte er under evaluering^[3] og SRF imøteser resultatet av evalueringen. Dette vil gi oss et godt grunnlag for bedre samhandling på tvers av tjenester og for videreutvikling av voldserstatningsordningen.

I Sverige pågår det også et større evalueringsarbeid med formålet om å styrke voldsutsattes stilling og minske skadevirkningene av vold^[4]. Blant annet utredes det hvorvidt den voldsutsatte skal ha rett på voldserstatning idet dommen er blitt rettskraftig, tilsvarende slik vi har innført i Norge.

I 2024 ba Stortinget regjeringen om å evaluere voldserstatningsloven. Formålet med evalueringen er å få forskningsbasert kunnskap om virkningene av den nye loven og hvordan den praktiseres. Resultatene, som forventes i løpet av 2026, vil gi viktig innsikt i ordningens brukereffekt og gi et godt grunnlag for videre utvikling av ordningen.

Fotnoter for kapittel 5

- 1 Oppdrag i supplerende tildelingsbrev nr. 8 av 1. desember 2023
- 2 Oppdrag i supplerende tildelingsbrev nr. 2 av 24. mai 2024
- 3 Tiltak 50 i Handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner (2021–2024) «Frihet fra vold»

- 4 Ersättningsregler med brottsoffret i fokus: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittédirektiv/2023/06/dir.-202394> Kommittédirektiv Ersättningsregler med brottsoffret i fokus: <https://www.regeringen.se/contentassets/4041c028ca9c419bb35e74428dd35ccb/ersattningsregler-med-brottsoffret-i-fokus-dir.-202394.pdf>

Kapittel 6: Årsregnskap

Ledelseskommmentarer årsregnskapet 2024

FORMÅL

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) er et ordinært forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet. SRF er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (departementet).

BEKREFTELSE

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten, R-115 fra Finansdepartementet og de krav som er stilt fra departementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av SRFs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter, eiendeler og gjeld.

VURDERING AV VESENTLIGE FORHOLD

SRF har en samlet tildeling på kapittel 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 01 Driftsutgifter 151, 86 mill. kroner i 2024, inkludert ubrukte midler fra 2023. SRF har ansvar for etatsstyring og fordeling av driftsmidler til Kontoret for voldsoffererstatning (KFV), som har fått tildelt 30,81 mill. kroner. Midlene disponert av SRF på kapittel 473 post 01 etter at midlene tildelt til KFV er fratrukket, utgjør 121, 04 mill. kroner. KFVs regnskapsførte utgifter er 28,8 mill. kroner, mens SRF har bokført 114,09 mill. kroner. SRFs tildeling i 2024 fremgår av bevilgningsrapporteringen og note A.

KFVs mindreforbruk er om lag 2 mill. kroner, inkludert lønnskompensasjon på 0,87 mill. kroner. Dette skyldes lavere lønns- og pensjonskostnader enn beregnet samt forsinket levering av IT-utstyr bestilt i november, som først ble levert og betalt i januar 2025.

SRFs mindreforbruk er om lag 6,9 mill. kroner, inkludert andel av lønnskompensasjon på 1,89 mill. kroner. Årsak til midreforbruket er midler bevilget til etablering og drift av Partnerdrapskommisjonen. Driftsfasen ble igangsatt på et senere tidspunkt enn planlagt. Videre har de forventede utgifter knyttet til oppgaven tilsyn med tvangsreturer enda ikke påløpt.

SRF og KFVs samlede mindreforbruk på posten er 8,96 millioner kroner, inkludert lønnskompensasjonen på 2,76 millioner kroner.

Disposisjonsmyndigheten for kapittel 473 Statens sivilrettsforvaltning post 70 erstatning til voldsofre er delegert til KFV. I 2024 var 560 mill. kroner stilt til disposisjon, hvorav 520,4

millioner kroner ble utbetalt. Mindreforbruket på posten er 39, 57 mill. kroner.

Hovedårsaken til mindreforbruket er lavere utbetalinger enn forventet. KFV påpeker at det er vanskelig å forutse store svingninger i utbetalinger. Det kan være særlig utfordrende å beregne størrelse på utbetalinger i saker med dom (kravsakene) etter ny lov. Disse sakene har rask saksbehandlingstid (mottas og utbetales innen 12 dager). Det er fortsatt noen store utbetalinger etter gammel lov, men færre som når opp til 60G.

Av SRFs utgifter på kapittel 473, post 01, gikk om lag 61 prosent til lønn og sosiale utgifter. Drift og utvikling av vergemålsapplikasjonen VERA utgjør en betydelig del av SRFs driftsutgifter, noe som bidrar til at lønnsandelen er relativt lav.

SRF har innfridd inntektskravet på kr 5 000, jf. note 1 Driftsinntekter og har totale inntekter på kr 271 000. Disse stammer i hovedsak fra innbetalinger av utestående kundefordringer fra 2023 og gjelder kursavgifter for B-kurs. I tillegg har SRF mottatt inntekter for kurs i regi av Konkursrådet som er nettopført på kapittel 473, post 01 i henhold til føringer i Prop.1 S (2023-2024).

TILDELING OVER ANDRE BUDSJETTKAPITEL OG BELASTNINGSFULLMAKTER

SRF kan regnskapsføre inntil 4 mill. kroner på kapittel 414 Kriminalomsorgen, post 21 *Spesielle driftsutgifter*. Midlene skal benyttes etablering av nytt system for opplæring av forliksrådsmedlemmer. Per 2024 er det regnskapsført 1,62 millioner kroner til dette formålet.

SRF kan også regnskapsføre inntil 2 mill. kroner på kap.430 Kriminalomsorgen, post 01 *Driftsutgifter*. Midlene skal brukes til etablering av sekretariatsfunksjonen for tilsynsrådet for kriminalomsorgen. Det er regnskapsført 1, 29 mill. kroner til dette formålet i 2024.

SRF er tildelt inntil 8 mill. kroner over kapittel 440 Politiet, post 01 Driftsutgifter for etablering og drift av varslingsombudet for politiet. Per 2024 er det regnskapsført 2,75 mill. kroner til dette formålet.

SRF har fullmakt til å belaste enkelte driftsutgifter til Den rettsmedisinske kommisjon på kapittel 466 Særskilte straffesaksutgifter, post 01 *Driftsutgifter*. I 2024 utgjorde disse utgifter 17,94 mill. kroner.

Barne- og familiedepartementet har stilt 14,18 mill. kroner til disposisjon over kapittel 854, Tiltak i barne- og ungdomsvernet post 22 *Barnesakkyndig kommisjon* til drift av Barnesakkyndig kommisjon og dens sekretariat. Per 2024 er det bokførte utgifter 13,75 mill. kroner.

Forsvarsdepartementet har bevilget 3,176 mill. kroner til drift av sekretariatet for klagenemnda for krav om erstatning og kompensasjon for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (INTOPS). Utgiftene belastes kapittel 1700 Forsvarsdepartementet post 21 *Spesielle driftsutgifter* og per 2024 er det bokført 2,98 mill. kroner.

Justis- og beredskapsdepartementet har gitt SRF fullmakt til å regnskapsføre utgifter på kapittel 470 Fri rettshjelp post 01 *Driftsutgifter* som gjelder utvikling av en rettshjelpsapplikasjon (RAPP) samt tilgjengeliggjøre informasjon om rettshjelpsordningen. For 2024 er det satt av inntil 15 mill. kroner til dette formålet hvorav 13,54 mill. kroner er regnskapsført. SRF har gitt Domstolsadministrasjon (DA) og Statsforvalterens fellestjenestene (STAF) fullmakt til å belaste henholdsvis 5,65 mill. kroner og 7 mill. kroner. SRF har regnskapsført 1,25 mill. kroner. Tilsvarende for DA og STAF er henholdsvis 5,63 mill. kroner og 6,65 mill. kroner. I tillegg har SRF regnskapsført 0,23 mill. kroner til utgifter til fri rettshjelp på posten.

Justis- og beredskapsdepartementet har stilt 0,65 mill. kroner til disposisjon for et FOU - prosjekt for evaluering av forvaltningsmodellen for vergemålsmidler. Midlene er bevilget over kapittel 400 Justis- og beredskapsdepartementet, post 23 *spesielle driftsutgifter*. Per 2024 er det regnskapsført 0,27 mill. kroner til prosjektet.

Det er utbetalt 79,35 mill. kroner i erstatning i anledning strafforfølgning over kapittel 471 Statens erstatningsansvar, post 72 *Erstatning i anledning strafforfølgning*. Posten belastes også av andre aktører. Mindreforbruket på posten er 34,04 mill. kroner. Totalt utbetalt erstatningsbeløp over denne posten varierer betydelig fra år til år, avhengig av hvilke saker som er til behandling. Mindreforbruket skyldes blant annet flere enkeltsaker med høye erstatningskrav som ennå ikke har resultert i utbetaling.

På kapittel 471 Statens erstatningsansvar, post 73 *Stortingets rettfærdsvederlagsordning*, er det utbetalt 31,83 mill. kroner i 2024, en økning fra 29,47 mill. kroner i 2023. Mindreforbruket på posten er om lag 3 mill. kroner. SRF hadde i sitt anslag til statsbudsjettet for 2024 forventet en noe høyere utbetaling, samt satt av en sikkerhetsmargin for eventuelle svingninger i utbetalingsnivået. Det vises her til at vederlagsnivået varierer til dels betydelig avhengig av sakenes alvorlighetsgrad.

SRF har i perioden 2022-2023 fått tilsagn om medfinansiering til ny økonomisk komponent (NØK) i vergemålsapplikasjonen VERA på totalt 4,15 millioner kroner over to år. I 2024 har SRF mottatt en belastningsfullmakt på kr 18 895 og regnskapsført kr 18 895 på kapittel 1540 post 25.

Rapportert mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.24 kr 7172085,60.

Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeldt mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende med statskassen har SRF utestående fordringer og leverandørgjeld som ikke er inn/utbetalt og derfor ikke framkommer som utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 7.

I leverandørgjeld inngår utgifter med fakturadato i 2024 og med forfallsdato i 2025. Det omfatter tjenester som skulle mottas i 2025, herunder husleie for 1. kvartal 2025.

Virksomheten står oppført med kapitalposter i statens kapitalregnskap, og dette vises derfor i note 7.

NASJONALT SIKKERHETSFOND - VERGEMÅL

SRF forvalter også Nasjonalt sikkerhetsfond - vergemål. Vi viser her til avlagt årsregnskap 2024 for fondet som publiseres på SRFs nettsider når revisjonen er slutført.

TILLEGGSOPPLYSNINGER

Riksrevisjonen er ekstern revisor for SRF. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert, men revisjonsberetningen vil foreligge per 1. mai.

Oslo 15. mars 2025

Siv Hallgren
direktør

Prinsippnote - Årsregnskap

Årsregnskapet for SRF er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelsene om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2024.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret (ettårsprinsippet).
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet).
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet).

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

SRF er tilknyttet Statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

BEVILGNINGSRAPPORTERING

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger SRF står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som SRF har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). SRF har fullmakt til å regnskapsføre utgifter over kapittel 470 post 01, kapittel 471 post 71 og 72 samt kapittel 466, post 01 som ikke er tallfestet i tildelingsbrev. Flere av postene belastes også av andre aktører. Det vises dermed ikke i kolonnen for samlet tildeling. Oppstillingen

viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser SRF står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter og tildelinger bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og tildelingen og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene og tildelingene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

ARTSRAPPORTERING

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall SRF har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. SRF har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen* bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Notene viser forskjellen mellom beløp SRF har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp SRF har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

SRF har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt

enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Årsregnskap

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2024

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2024	Merutgift (-) og mindreutgift
0400	Justis - og beredskapsdepartementet	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting	A,B	650 000	270 000	380 000
0440	Politiet	01	Driftsutgifter	A,B	8 000 000	2 749 617	5 250 383
0466	Særskilte straffesaksutgifter m.m	01	Den rettsmedisinske kommisjon		-	17 945 927	-
0470	Fri rettshjelp	72	Tilskudd til spesielle rettstiltak		74 295 000	74 294 736	-
0473	Statens sivilrettsforvaltning	01	Driftsutgifter	A,B	121 049 000	114 098 359	6 950 641
1700	Forsvarsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	3 176 000	2 986 421	189 579
0414	Forliksråd og andre domsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter - opplæring forliksråd	A,B	4 000 000	1 628 856	2 371 144
0430	Kriminalomsorgen	01	Driftsutgifter - sekretariat for tilsynsrådet	A,B	2 000 000	1 296 398	703 602
0470	Fri rettshjelp	01	Fri rettshjelp	B	-	1 481 151	-
0471	Statens erstatningsansvar	71	Statens erstatningsansvar		-	289 938	-
0471	Statens erstatningsansvar	72	Erstatning i anledning straffeforfølgning		-	79 351 920	-
0471	Statens erstatningsansvar	73	Stortingets rettsferdsvederlagsordning	A	35 000 000	31 830 000	3 170 000
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	212 000	34 940	177 060
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	22	Barnesakkyndig kommisjon	A,B	14 186 000	13 755 009	430 991
1540	Digitaliseringsdirektoratet	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	B	-	18 895	-
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten		-	8 494 567	-
<i>Sum utgiftsført</i>					<i>262 568 000</i>	<i>350 526 736</i>	<i>19 623 399</i>

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2024	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3473	Statens sivilrettsforvaltning	01	Driftsinntekter	A,B	5 000	275 500	270 500
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter		-	406 229	-
5700	Folketrygdens inntekter	72	Folketrygdens inntekter		-	13 403 118	-
<i>Sum inntektsført</i>					<i>5 000</i>	<i>14 084 847</i>	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

336 441 889

Kapitalkontoer

60087101	Norges Bank KK /innbetalinger					3 962 192	
60087102	Norges Bank KK/utbetalinger					-340 813 353	
704482	Endring i mellomværende med statskassen					409 272	
<i>Sum rapportert</i>						<i>0</i>	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2024	2023	Endring
704482	Mellomværende med statskassen	-7 172 086	-7 581 357	409 272

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år* for nærmere forklaring. Samlet tildeling skal ikke inkludere mottatte belastningsfullmakter eller mottatte betalinger etter rundskriv R-111 punkt 4, tilvisninger gjennom rundskriv eller bruk av felleskontoer.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
040023		650 000	650 000
041421		4 000 000	4 000 000
043001		2 000 000	2 000 000
044001		8 000 000	8 000 000
047072		74 295 000	74 295 000
047173		35 000 000	35 000 000
047301	1 565 000	119 484 000	121 049 000
347301		-5 000	-5 000
085421		212 000	212 000
085422	331 000	13 855 000	14 186 000
170 021		3 176 000	3 176 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. til tildeling	Merutgift(-)/ mindre-utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindre-inntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Kompensasjon for lønnsoppjøret 2024	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
*040023					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				
*041421					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				
*043001					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				
*044001					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				
*047072					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				
*047173					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				
*047301		6 950 641		6 950 641	271 000			7 221 641	1 886 000	7 765 900	7 221 641
*085421					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				
*085422		430 991		430 991				430 991		692 750	430 991
170 021					Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell				

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) har fullmakt til å bruke standard refusjon av lønnsutgifter til å overskride utgifter. I 2024 er det mottatt mill. kroner i refusjoner. Justis- og beredskapsdepartementet har stilt 0,65 millioner kroner til disposisjon for et FOU - prosjekt for evaluering av forvaltningsmodellen for vergemålsmidler. Midlene er bevilget over kapittel 400 Justis- og beredskapsdepartementet, post 23 spesielle driftsutgifter. Det er ikke aktuelt å søke om overføring av ubrukte midler til 2025.

SRF kan regnskapsføre inntil 4 millioner kroner på kapittel 414 Kriminalomsorgen, post 21 *Spesielle driftsutgifter*. Midlene skal benyttes etablering av nytt system for opplæring av forliksrådsmedlemmer. Det er ikke aktuelt å søke om overføring av ubrukte midler til 2025.

SRF er tildelt inntil 8 millioner kroner over kapittel 440 Politiet, post 01 Driftsutgifter for etablering og drift av varslingsombudet for politiet. Det er ikke aktuelt å søke om overføring av ubrukte midler til 2025.

SRF kan også regnskapsføre inntil 2 millioner kroner på kap.430 Kriminalomsorgen, post 01 *Driftsutgifter*. Midlene skal brukes til etablering av sekretariatsfunksjonen for tilsynsrådet for kriminalomsorgen. Det er ikke aktuelt å søke om overføring av ubrukte midler til 2025.

Justis og beredskapsdepartementet har gitt SRF fullmakt til å regnskapsføre utgifter på kapittel 470 Fri rettshjelp post 01 *Driftsutgifter* som gjelder utvikling av en rettshjelpsapplikasjon (RAPP) samt tilgjengeliggjøre informasjon om rettshjelpsordningen. For 2024 er det satt av 15 mill. kroner til dette formålet hvorav 13, 54 millioner kroner er regnskapsført. SRF har gitt Domstolsadministrasjon (DA) fullmakt til å belaste 5,65 mill. kroner til og 7 mill. kroner til Statsforvalterens fellestjenestene(STAFF). SRF har regnskapsført 1, 25 millioner kroner. Tilsvarende for DA og STAFF er henholdsvis 5,63 millioner kroner og 6,65 millioner kroner. I tillegg har SRF regnskapsført 0,23 mill.kroner til utgifter til fri rettshjelp på posten.

Tildelt til andre virksomheter

Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) tildeles midler til drift over henholdsvis kapittel 473 post 01. Virksomheten har ansvar for regnskapsføring, rapportering til statsregnskapet samt avleggelse av årsregnskap for de tildelte midler.

SRFs samlede tildeling på kapittel 473 post 01 er 151, 86 mill.kroner inkludert overførte midler fra 2023. KFV er i 2024 tildelt 30,81 mill.kroner inkludert overført beløp fra 2023. Midlene disponert av SRF på kapittel 473 post 01 etter at midlene tildelt til KFV er fratrukket, utgjør 121, 04 mill. kroner. KFVs regnskapsførte utgifter er 28,8 mill. kroner, mens SRF har bokført 114,09 mill. kroner. SRF og KFVs samlede mindreforbruk på posten er 8,96 millioner kroner, inkludert lønnskompensasjonen på 2,76 millioner kroner. I kolonnen *mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten* fremgår det beløp SRF har beregnet som mulig overføring til 2025. SRF vil søke om overføring til 2025 i henhold til gjeldende regelverk. Mulig overførbart beløp for KFV vil fremgå av deres årsregnskap.

Justis og beredskapsdepartementet har stilt 102,02 mill. kroner til disposisjon over 473 post 21. SRF har delegert disposisjonsmyndigheten til SF, som har belastet posten med 87,15 mill.kroner. Det søkes ikke om overføring av ubrukte midler til 2025.

Justis - og beredskapsdepartementet har stilt 560 mill. kroner til disposisjon til SRF over kapittel 473 post 70 erstatning til voldsofre. SRF har delegert disposisjonsmyndigheten videre til KFV. KFV har belastet posten med 520,42 mill. kr. Mindreforbruket på posten er 39,5 mill.kroner. Årsaker til mindreforbruk er forklart nærmere i ledelseskommmentar *vurdering av vesentlige forhold*.

Tildelinger fra andre departement:

Barne- og likestillingsdepartementet har stilt følgende bevilgning til disposisjon for Statens sivilrettsforvaltning (SRF): 14, 18 mill.kr. på kapittel 854 post 22 som skal benyttes til saks- og driftsutgifter til Barnesakkyndig kommisjon og dens sekretariat samt 0,2 mill. kroner på kapittel 854 post 21 for drift - og saksutgifter til Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Det søkes om overføring av mulig overført beløp er 0, 4 mill.kroner på kap.854 post 22.

Forsvarsdepartementet har over kapittel 1700 post 21 stilt en bevilgning på 3,17 mill.kroner til disposisjon for drift av sekretariat og klagenemnda for kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner. Det er ikke aktuelt å søke om overføring av ubrukte midler til 2025.

Belastningsfullmakter fra andre virksomheter:

SRF har i perioden 2022-2023 fått tilsagn om medfinansiering til ny økonomisk komponent (NØK) i vergemålsapplikasjonen VERA på totalt 4,15 millioner kroner over to år. I 2024 har SRF mottatt en belastningsfullmakt på 18 895 kroner og regnskapsført 18 895 kroner på kapittel 1540 post 25.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2024

	Note	2024	2023
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	1	504 900	823 840
Andre innbetalinger	1	16 927	2 000
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		<i>521 827</i>	<i>825 840</i>
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	107 317 695	96 927 757
Andre utbetalinger til drift	3	49 194 207	50 924 080
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		<i>156 511 902</i>	<i>147 851 836</i>
Netto rapporterte driftsutgifter		155 990 075	147 025 996
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	-936
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		<i>0</i>	<i>-936</i>
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5, 8	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		0	936
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	263 316	68 510
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>263 316</i>	<i>68 510</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	185 766 594	138 317 094
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>185 766 594</i>	<i>138 317 094</i>
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		142 912	128 369
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		13 403 118	12 148 344
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		8 494 567	7 664 825
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		<i>-5 051 463</i>	<i>-4 611 888</i>
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		336 441 889	280 663 629
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2024	2023
Fordringer på ansatte		35 494	0
Kontanter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-5 304 120	-5 081 971
Skyldige offentlige avgifter		0	0
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse*		-1 912 025	-2 509 194
Mottatte forskuddsbetalinger		0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		8 565	12 890
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-7 172 086	-7 578 275

* Pensjonstrekket i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inngår også på denne linjen.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2024	31.12.2023
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
	0	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter fra undervisningsoppdrag	275 500	582 840
Kursinntekter Konkursrådet	229 400	241 000
Sum salgs- og leieinnbetalinger	504 900	823 840
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	16 927	2 000
Sum andre innbetalinger	16 927	2 000
Sum innbetalinger fra drift	521 827	825 840

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2024	31.12.2023
Lønn	62 305 451	55 609 192
Arbeidsgiveravgift	13 403 118	12 148 344
Pensjonsutgifter*	4 658 204	4 846 307
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-2 946 200	-3 208 364
Andre ytelser**	29 897 121	27 532 279
Sum utbetalinger til lønn	107 317 695	96 927 757
Antall utførte årsverk:	75	70

*Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2024 14% prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2024 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2023 utgjorde premiesatsen 9 prosent.

** Nærmere om andre ytelser. Utgjør i hovedsak godtgjørelser utbetalt til medlemmer av eksterne organ hvor SRF har sekretariatsfunksjon.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2024	31.12.2023
Husleie	8 712 726	11 719 280
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 226 582	2 192 204
Mindre utstysanskaffelser	3 137 973	1 278 667
Leie av maskiner, inventar og lignende	3 127 694	2 812 642
Kjøp av konsulenttjenester	5 499 543	6 662 419
Kjøp av andre fremmede tjenester	19 349 945	18 954 197
Reiser og diett	1 907 286	1 928 448
Øvrige driftsutgifter	5 232 458	5 376 222
Sum andre utbetalinger til drift	49 194 207	50 924 080

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2024	31.12.2023
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	-936
Sum utbetaling av finansutgifter	0	-936
	31.12.2024	31.12.2023
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2024	31.12.2023
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	263 316	68 510
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	263 316	68 510

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2024	31.12.2023
Statens erstatningsansvar	289 938	
Erstatning i anledning strafforfølgning	79 351 920	38 103 118
Rettshjelpstiltak	74 294 736	70 743 976
Rettferdsvederlag (2309)	31 830 000	29 470 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	185 766 594	138 317 094

Note 7 - Sammenheng statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

		31.12.2024	31.12.2023	
		Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler				
	Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
	Obligasjoner	0	0	0
	<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Omløpsmidler				
	Kundefordringer	0	0	0
	Andre fordringer	35 494	35 494	0
	Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
	Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
	<i>Sum</i>	<i>35 494</i>	<i>35 494</i>	<i>0</i>
Langsiktig gjeld				
	Annen langsiktig gjeld	0	0	0
	<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kortsiktig gjeld				
	Leverandørgjeld	-2 520 717	0	-2 520 717
	Skyldig skattetrekk og andre trekk	-5 304 120	-5 304 120	0
	Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
	Annen kortsiktig gjeld	8 565	-1 903 460	1 912 025
	Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	-364 874	0	-364 874
	<i>Sum</i>	<i>-8 181 146</i>	<i>-7 207 580</i>	<i>-973 566</i>
Sum		-8 145 652	-7 172 086	-973 566

SIVILRETTS-
FORVALTNINGEN

Kontaktinformasjon

Tlf: 22 99 13 25

Åpent 09:30-14:30

(Lunsjtengt 11:30-12:30)

E-post: post@sivilrett.no

Statens sivilrettsforvaltning

PB 2105 Vika

0125 Oslo

Organisasjonsnummer: 986 186 999

Copyright © 2025